

Roberta Emilija Miliutienė

From: Mykolas Natalevicius <mykolas@lks.lt>
Sent: pirmadienis 2019 m. rugpjūtis 19 15:08
To: Roberta Emilija Miliutienė
Subject: Pastabos dėl Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto

Categories: Orange Category

Laba diena, gerb. Roberta,

Norėčiau pasiūlyti pastabas dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto. Pati tokio įstatymo iniciatyva yra labai sveikintina, tačiau manome, jog reikėtų apgalvoti šiuos dalykus.

1. Ne iki galo aiškus 2.1. punktas Bazinis kultūros paslaugų rinkinys.
2. Taip pat nėra aiški 2.2. punkto Kompetencijų centras sąvoka. Ar centro funkcijos nurodytos 14 str. bus priskirtos jau egzistuojančioms įstaigoms, ar bus formuojamos naujos. Jei bus formuojamos naujos, ar yra paskaičiuota koks tų įstaigų finansinis poreikis.
3. 8 str. nurodyta, jog tarptautinį bendradarbiavimą kultūros srityje vykdo keturių tipų įstaigos. Iš šio ir vėliau sekančių straipsnių neaišku ar tarptautinį bendradarbiavimą gali vykdyti nevyriausybinių sektoriaus organizacijos, aktyviai užsiimančios šia sritimi.
4. Įstatyme menkai akcentuojamas nevyriausybinių sektoriaus vaidmuo. Nėra išnaudojamas šio sektoriaus nepriklausomas ekspertinis potencialas.

Pagarbiai,
Mykolas Natalevičius
Lietuvos kompozitorių sąjungos pirmininkas
+37061478469
www.lks.lt

Roberta Emilija Miliutienė

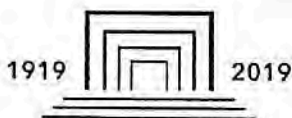

From: Deivis B <deivis_bluz@yahoo.com>
Sent: penktadienis 2019 m. liepa 12 10:06
To: Roberta Emilija Miliutienė
Subject: Pastaba kultūros politikos pagrindų įstatymo projektui

Laba diena,

Tolerancija yra giliai užslėpta neapykanta. Tai yra neigiama sąvoka. Todėl 8 straipsnio 1. dalį reikėtų pakeisti į Pagrindiniai tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje tikslai: ...didinti visuomenės atvirumą kultūrinei įvairovei ir plėsti priėmimo ribas. Kai nelieta ribų, nebereikia ir tolerancijos.

Pagarbiai
Deivis Bluznevičius

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Lietuvos Respublikos
kultūros ministerijai
J. Basanavičiaus g. 5
LT-01118 Vilnius

2019-08-20 Nr. SD- *19-761*

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO
PROJEKTO DERINIMO**

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, išnagrinėjusi Kultūros ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą, pažymi, kad pastabų neturi ir projektui pritaria.

Generalinis direktorius

Renaldas Gudauskas

Alma Masevičienė, tel. (8 683) 41921, el. paštas: alma.maseviciene@lnb.lt

KULTŪROS
VADYBININKŲ
ASOCIACIJA

Lietuvos Kultūros ministerijai

RAŠTAS **Dėl kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto**

2019 08 20
VILNIUS

NVO vaidmuo įstatymo projekte.

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse, antruoju prioritetu buvo įvardintas siekis "reformuoti ir demokratizuoti kultūros valdymą, plėtojant kultūros savireguliaciją". Ar ši kultūros politikos nuostata pasiekta, ar nebeaktuali, jei naujajame Kultūros politikos pagrindų įstatyme nebekalbama apie kultūros valdymo demokratizavimą, juolab dalies funkcijų delegavimą NVO?

Vietoje valdymo demokratizavimo ar savireguliacijos, įstatymo projekte siūloma eiti priešingu keliu: centralizuoti kultūros valdymą kuriant nacionalinius ir regioninius kompetencijų centrus, kurie: derins, koordinuos įstaigų veiklą, formuos paslaugų kriterijus, organizuos mokymus, vykdys stebėseną, teiks duomenis apie rezultatus.

Įstatymo projekte apibrėžtos funkcijos teparodo, kad jokių realių funkcijų NVO nėra numatyta, nei politikos formavimo, nei įgyvendinimo etapuose. Apie privatų sektorių, kas taip pat yra ženkliai kultūros paslaugų teikėjų dalis, nei žodžiu neužsimenama.

Tarptautiškumas

Kultūros politikos pagrindų įstatyme tarptautiškumo tikslus derėtų praplėsti, o ne apsiriboti tik kultūriniu bendradarbiavimu. Nieko nekalbama apie tarptautiškumo socialines vertes (kultūrų dialogas ir pan.), ekonomines vertes (ekspozicijos ir pan.), tik šiek tiek užsimenama apie diplomatinį kultūros tikslus. Nei žodžio apie kultūros vaidmenį ir svarbą ryšiuose su užsienio lietuviais, "Globalios Lietuvos" idėją. Tarpinstitucinis kultūros tarptautiškumo politikos koordinavimo klausimas yra bene opiausias, įstatymo projektas toks koks yra dabar neprisidės prie šios problematikos sprendimų.

Kultūros vadybininkų asociacijos Pirmininkas
Jonas Tertelis

<https://www.facebook.com/KVAD.lt>
www.kvad.lt

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

2019-08-19 Nr. S-181

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Kultūros ministerijos parengtas Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymo (toliau – Kultūros įstatymas) projektas buvo laukiamas daugiau nei 20 metų ir turi ypatingą strateginę svarbą visam mūsų valstybės kultūros laukui. Todėl Etninės kultūros globos taryba, kurią Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas įpareigoja atlikti Seimo ir Vyriausybės eksperto bei patarėjo misiją padedant spręsti strateginius etninės kultūros valstybinės globos ir politikos formavimo bei nematerialaus kultūros paveldo apsaugos klausimus, užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisės sistemoje įtvirtintos etninės kultūros valstybinės globos įgyvendinimo priežiūrą ir skatinti etninės kultūros plėtrą, teikia šiam Kultūros įstatymo projektui ypatingą reikšmę.

Galima pasidžiaugti puikia Kultūros įstatymo preambule, kurioje kultūra įvardijama kaip Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas, pabrėžiama gimtosios kalbos, etninių tradicijų, istorinės atminties ir paveldo reikšmė išsaugojant ir kuriant lietuvių tautos savitumą pasaulyje, deklaruojama pagarba bendruomenių teisėms į kultūrinį tapatumą, dalyvavimą kultūroje, savirealizaciją ir tradicijų puoselėjimą. Deja, toliau pateikiamuose Kultūros įstatymo skirsniuose nėra aiškaus reglamentavimo, kaip valstybė įgyvendins šių vertybių išsaugojimą bei tęstinumą, o apie bendruomenes iš viso nebekalbama, neskaitant jų paminėjimo apibrėžiant sąvoką *kultūra* (2 straipsnio 3 d.). Atkreiptinas dėmesys, kad Kultūros įstatymo Preambulėje labiausiai akcentuojama Lietuvos žmonių visuotinio dalyvavimo kultūroje ir jos pamatinių vertybių reikšmė visuomenei bei valstybei, tačiau visiškai neužsimenama apie kultūros paslaugas, kurios tolesniuose įstatymo skirsniuose itin sureikšminamos, traktuojant visą kultūrą vien per kultūros paslaugų teikėjų ir tų paslaugų vartotojų santykį. Iš esmės Kultūros įstatymo projektas grindžiamas jo Preambulei prieštaraujančia bendrąja kultūros politikos koncepcija, kuri labiau tinka verslui ir kelia nemažai abejonių, nes skatina ne kūrybinės, o vartotojiškos visuomenės formavimąsi. Turime pastebėti, kad tai dar iš sovietmečio paveldėtas požiūris į kultūrą, kai bendruomenių, šeimų ir kitų visuomenės sluoksnių kūrybinė saviraiška buvo visiškai sumenkinta, o kultūros lauko veikėjai suskirstyti į atlikėjus ir žiūrovus.

Pagrindinė Kultūros įstatymo dalis (išskyrus Preambulę) eliminuoja dabartiniu metu Lietuvoje galiojančias teisinės nuostatas dėl etninės kultūros, lietuviškos tautinės tapatybės išsaugojimo bei tęstinumo strateginės svarbos. Tos nuostatos įtvirtintos ne tik Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme. Pastarojo įstatymo 4 straipsnio 3 dalis nustato, kad Vyriausybė, rengdama naujų ir galiojančių įstatymų pakeitimo projektus, jų nuostatas suderina su Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatomis. Taip pat svarbus šio įstatymo priedėlis „Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindai“, kurio skirsnyje „Kultūros politika“ įvardijama valstybės pareiga išsaugoti ir puoselėti nacionalinės kultūros tapatumą globojant etninę kultūrą ir vietos tradicijas, remiant užsienio lietuvių bendruomenių pastangas išsaugoti tautinį tapatumą. Į tai neatsižvelgta čia aptariamame Kultūros įstatymo projekte, kuriame terminas *etninė kultūra* iš viso nėra paminėtas,

o *tautinis tapatumas*, nors ir įvardytas 3 straipsnyje kaip vienas iš bendrųjų kultūros politikos principų, tačiau tėra nereikšminga deklaracija, kadangi tolesniuose straipsniuose šis principas pamirštas.

Toliau atkreipiame dėmesį į pagrindinius Kultūros įstatymo projekto trūkumus pastraipsniui.

Pirmojo skirsnio 1 straipsnyje „Įstatymo tikslas“ visiškai neužsiminta apie bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų įtraukimą į bendrą kultūros lauką.

2 straipsnyje „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ labai trūksta apibrėžimų, kas yra:

- *Kultūros politika*;
- *Kultūros sritys* (jos minimos toliau 3, 9, 10, 16, 17 ir kituose straipsniuose);
- *Viešieji visuomenės kultūriniai poreikiai* (jais remiantis apibrėžiama sąvoka *kultūros paslauga*).

Kai kurie 2 straipsnyje pateikti apibrėžimai kelia abejonių:

- *Kultūros paslauga* nepagrįstai apribojama vien menine ar pažintine veikla, kai dalyvavimas kultūroje turėtų būti platesnis – pažintinė veikla dar neužtikrina įsitraukimo į kultūrinį vyksmą, o *meno* sąvoka yra siauresnė už *kultūros* (pavyzdžiui, papročių ir tautinės tapatybės puoselėjimas yra kultūros reiškiny, ne vien meno);
- Sąvoka *išskirtinės kultūros vertybės* akivaizdžiai orientuota vien į materialiąsias kultūros vertybes, pamirštant nematerialųjį kultūros paveldą, nors Lietuva yra ratifikavusi UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvenciją ir įsipareigojusi ją įgyvendinti, yra sudaromas Nematerialaus kultūros paveldo sąvadas.

2 straipsnio 11 dalyje nurodoma, kad kitos šiame Įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kituose su kultūra susijusiuose įstatymuose, tačiau tarp išvardytų įstatymų liko nepamínėtas Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas, Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymas, UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvencija ir kiti svarbūs įvairias kultūros sritis reglamentuojantys teisės aktai.

Siūlome taisyti 3 straipsnį „**Bendrieji kultūros politikos principai**“:

- Apibūdinant *bendradarbiavimo* principą nurodomas bendradarbiavimas tik tarp viešojo ir privataus sektoriaus, kai itin svarbu į bendradarbiavimą įtraukti ir visuomenę, ją atstovaujančias nevyriausybinės kultūrinės organizacijas;
- Visuomenė nurodoma tik įvardijant *solidarumo* principą, tačiau šiuo atveju visuomenei nustatoma sunkiai įgyvendinama prievolė lygiaverčiai su valstybe ir savivaldybėmis finansuoti ir remti kultūros sklaidą bei plėtrą, kai pačiam visuomeniniam sektoriui reikalinga valstybinė parama.

Antrajame skirsnyje „Kultūros politikos formavimas, įgyvendinimas ir finansavimas“ visiškai nutolstama nuo Preambulėje įvardytų nuostatų dėl valstybės tapatumo, etninių tradicijų ir bendruomenių kultūrinės savirealizacijos. Todėl siūlome šį skirsnį papildyti atskiru straipsniu „Lietuvos valstybės tapatumo, etninių tradicijų tęstinumo ir bendruomenių dalyvavimo kultūroje užtikrinimas“.

Visame Kultūros įstatymo projekte visiškai neužsiminta apie Seimui atskaitingas kultūros srities institucijas – Etninės kultūros globos tarybą (toliau – EKG), Valstybinę kultūros paveldo komisiją (toliau – VKPK), Valstybinę lietuvių kalbos komisiją (toliau – VLKK), nors šioms ekspertinėms institucijoms įstatymais nustatyta tvarka pavesta dalyvauti formuojant kultūros politiką. Todėl siūlome Kultūros įstatymo Antrąjį skirsnį papildyti atskiru straipsniu „Seimui atskaitingų institucijų kompetencija kultūros politikos srityje“.

4 straipsnyje „Lietuvos Respublikos Seimo kompetencija kultūros politikos srityje“ nepagrįstai apribojama Seimo teisė formuoti kultūros politiką, paliekant galimybę Seimui tik svarstyti ir teikti Vyriausybei pasiūlymus dėl valstybės kultūros politikos formavimo, nustatyti kultūros plėtros kryptis. Tuo tarpu Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 punktą nustato, kad Seimas formuoja etninės kultūros globos ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos politiką.

6 straipsnio „Ministerijų kompetencija kultūros politikos srityje“ 1 dalyje apibrėžiant

Kultūros ministerijos kompetenciją nurodoma, kad ši ministerija rengia kultūros srities plėtros programą (6 str. 2 punktas). Tačiau lieka neaišku, ar kalbama apie vieną visai kultūros sričiai skirtą plėtros programą, ar apie tam tikrai kultūros sričiai skirtą programą. Tai esminis skirtumas, nes pirmuoju atveju tai būtų labai svarbus kultūros politikos dėmuo ir Kultūros įstatyme būtina atskiru straipsniu reglamentuoti bendrosios kultūros srities plėtros programos parengimą bei įgyvendinimą. Atkreipiame dėmesį, kad dabartiniu metu Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 8 straipsnio 1 dalis nustato: „Etninės kultūros globos taryba inicijuoja ir padeda Vyriausybei parengti etninės kultūros plėtros valstybinę programą bei koordinuoti jos įgyvendinimą“.

6 straipsnio 2 dalyje išvardijant kitų ministerijų nustatytas veiklos sritis praleista Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymu Žemės ūkio ministerijai priskirta funkcija formuoti tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos politiką.

Siūlome tikslinti **7 straipsnį „Viešojo administravimo subjektai, įgyvendinantys kultūros politiką“**:

- Tarp kultūros politiką įgyvendinančių institucijų nėra Kultūros ministerijos, nors Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1469 patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų 1 dalyje nurodoma, kad Kultūros ministerija ne tik formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, bet ir įstatymų nustatytais atvejais ją įgyvendina kultūros ministrui pavestose valdymo srityse;
- Kultūros įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje išvardytos 5 institucijos, įgyvendinančios kultūros politiką, tačiau tarp jų nėra nė vienos, kuri būtų įpareigota užtikrinti etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo politikos įgyvendinimą. Į ši institucijų sąrašą būtina įtraukti Lietuvos nacionalinį kultūros centrą, kuris pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. ĮV-654 patvirtintų nuostatų 8.1 punktą turi „įgyvendinti valstybės politiką regionų, etninės kultūros, mėgėjų meno, tradicijų tęstinumo ir plėtros, Lietuvos visuomenės ir pasaulio lietuvių kūrybiškumo, kultūros raiškos srityse, rūpintis nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimu, gaivinimu ir tęstinumu“.
- Lieka neaišku, kas yra „kiti viešojo administravimo subjektai“ (7 str. 1 d. 6 p.), priskirti prie kultūros politiką įgyvendinančių institucijų. Tai turėtų būti gana svarbios institucijos, kadangi jų statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato netgi specialūs įstatymai (7 str. 7 d.), tačiau ir šie nėra nurodyti.

9 straipsnyje „Patariamiosios kultūros sričių tarybos“ trūksta aiškumo, kad tos patariamiosios tarybos sudaromos būtent prie Kultūros ministerijos. Praverstų aiškiau apibrėžti, koks būtų Kultūros ministerijos santykis su Seimui atskaitingomis ekspertinėmis kultūros institucijomis – EKG, VKPK ir VLKK.

10 straipsnio „Kultūros finansavimo šaltiniai“ 2 dalyje visiškai neužsimenama apie valstybės paramą nevyriausybiniams kultūros organizacijoms, kai daugelyje Europos šalių toks finansavimas užtikrinamas, ypač pagrindinėms atskirų kultūros sričių organizacijoms (geras pavyzdys – Estijos patirtis).

11 straipsnis „Išskirtinės kultūros vertybės“ iš esmės skirtas tik materialiajam kultūros paveldui, kai Lietuva, kaip ir kitos Europos valstybės, remiantis UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvencija sudaro nematerialaus kultūros paveldo sąvadą, o kai kurios vertybės (sutartinės, kryždirbystė) yra įrašytos į Reprezentatyvų žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašą.

12 straipsnio „Kultūros įstaigų sistema“ 1 dalyje nurodoma, kad kultūros įstaigų sistema sudaro tik tos kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė arba savivaldybės, taip pat dar įvardijami „kiti kultūros paslaugų teikėjai“. Manytume, kad šioje sistemoje būtina aiškiai įvardyti ir nevyriausybines kultūrines organizacijas, kadangi šio sektoriaus įnašas į bendrą kultūros lauką yra tikrai svarbus. Atkreipiame dėmesį, kad Kultūros įstatymo 2 straipsnyje pateiktas sąvokos *kultūros įstaiga* apibrėžimas nurodo, kad tai yra bet kokios teisinės formos juridinis asmuo,

teikiantis kultūros paslaugas, todėl tikėtina, kad tai gali būti ir nevyriausybinių organizacija. Todėl siūlome papildyti 12 straipsnio 1 dalį punktu „kultūros įstaiga, turinti nevyriausybinių organizacijos statusą“.

Nevyriausybinių organizacijos gali svariai prisidėti prie Kultūros įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalyje apibrėžto kultūros įstaigų sistemos tikslo įgyvendinimo – būtent NVO ypač sėkmingai skatina asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose. Tačiau **12 straipsnio 3 dalyje** nepagrįstai diskriminuojamos nevyriausybinių organizacijos, kadangi teisė įgyvendinti minėtą 2 dalyje įvardytą tikslą suteikiama tik toms kultūros įstaigoms, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės. Todėl siūlome išbraukti 12 straipsnio 3 dalį.

14 straipsnyje „Kompetencijų centrai“ trūksta aiškumo, kokiais kriterijais remiantis yra pripažįstamos tokių centrų kompetencijos, kaip tokie centrai pasiskirstys kompetencijomis pagal atskiras kultūros sritis, kurios nėra net išvardytos. Susidaro įspūdis, kad paliekama daug laisvės laisvai interpretuoti kompetencijų centro statuso suteikimo galimybes, nors toks statusas gerokai išplečia tų institucijų galias ir netgi leidžia koordinuoti kitų kultūros įstaigų veiklą bei formuoti vieningus teikiamų paslaugų kriterijus (12 str. 3 dalies 1 ir 2 punktai). Tokia centralizacija gali tapti kenksminga ir iš esmės prieštarauja 3 straipsnyje įvardytam vienam iš pagrindinių kultūros politikos principų – kūrybos ir saviraiškos laisvei.

15 straipsnyje „Nevyriausybinių organizacijų funkcijos įgyvendinant kultūros politiką“ yra nurodyta nevyriausybinių organizacijų teisė steigti paramos fondus, premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą (15 str. 1 d. 4 p.), tačiau net neužsimenama apie šių organizacijų teisę pačioms gauti paramą iš valstybės savo funkcijų įgyvendinimui. Tokia nuostata ne tiek skatintų, kiek žlugdytų nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas kultūros srityje.

17 straipsnio „Kultūros ir meno premijos“ 4 dalyje per siaurai traktuojama, už kokius nuopelnus galėtų būti skiriamos Vyriausybės premijos – vien už „novatoriškus ir originalius kūrybos procesus ir (ar) jo metu pasiektus rezultatus“. Ši nuopelnų sąrašą būtina papildyti, sudarant galimybes gauti Vyriausybės premijas ir už išliekamąją vertę turinčių išskirtinių kultūros vertybių (tame tarpe nematerialaus kultūros paveldo) išsaugojimą bei kitas kultūrines veiklas, atitinkančias šio įstatymo Preambulėje įvardytas nuostatas.

18 straipsnio „Bazinis kultūros paslaugų rinkinys“ 1 dalį siūlome koreguoti – neapsiribojant vien kokybiškų kultūros paslaugų suteikimu, bet ir įtraukiant į bazinį kultūros paslaugų rinkinį galimybę dalyvauti kultūroje siekiant savirealizacijos bei tradicijų tęstinumo, kadangi būtent tai yra pabrėžiama šio įstatymo Preambulėje.

Siūlome praplėsti 19 straipsnio 2 dalyje nurodytas savivaldybių vykdomąsias funkcijas, papildant šia funkcija: „užtikrina šio įstatymo 3 straipsnyje išvardytų bendrųjų kultūros politikos principų įgyvendinimą savo savivaldybėje“.

Siūlome iš esmės tobulinti Kultūros įstatymo projektą.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Roberta Emilija Miliutienė

From: Irena Matelienė <i.mateliene@post.rokiskis.lt>
Sent: pirmadienis 2019 m. rugpjūtis 19 08:36
To: Roberta Emilija Miliutienė
Subject: komentarai
Attachments: Kultūros įstatymo 07_10_KPPJ+projektas_VIATPG.docx
Categories: Orange Category

Laba diena, p. Roberta,
persiunčiu Rokiškio rajono VVG pirmininkės Raimondos Stankevičiūtės-Vilimienės Kultūros politikos pagrindų įstatymo komentarus.

Irena Matelienė

Vyriausioji specialistė kultūrai
Rokiškio rajono savivaldybės administracijos
Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
-370 458 71345, +370 686 32759, i.mateliene@post.rokiskis.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMAS

PREAMBULĖ

Lietuvos Respublikos Seimas,

pripažindamas, kad kultūra yra Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas;
konstatuodamas poreikį remti ir puoselėti kultūrą;
tvirtindamas, kad kultūra yra demokratiškos ir darnios pilietinės visuomenės sąlyga;
pabrėždamas, kad gimtoji kalba, raštas, menas, etninės tradicijos, istorinė atmintis, paveldas leidžia išsaugoti ir kurti lietuvių tautos savitumą pasaulyje;
skelbdamas, kad kultūra yra Lietuvos vystymosi akstinas ir žmonių gerovės pagrindas; kultūra kuria reikšmingą pridėtinę vertę valstybei švietimo, mokslo, ekonomikos, aplinkos, sveikatos, saugumo, socialinėje ir užsienio politikos srityse bei skatina visuomenės raidą;
pripažindamas, kad kultūrinės veiklos pagrindas yra kūrybos laisvė;
gerbdamas asmens ir bendruomenių teises į kultūrinį tapatumą, dalyvavimą kultūroje ir savirealizaciją, tradicijų puoselėjimą siekiant atviros, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės;
pripažindamas, kad kultūros paveldo apsauga yra svarbi valstybės funkcija, viešasis interesas;
siekdamas įtvirtinti lygiavertį kultūros politikos vaidmenį ir tęstinumą valstybės politikoje, priima šį įstatymą.

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

Šio įstatymo tikslas – nustatyti bendruosius kultūros politikos principus, pagrindinių kultūros politiką formuojančių ir įgyvendinančių institucijų kompetenciją, kultūros finansavimo principus, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių kultūros įstaigų ir kompetencijų centrų statusą, kultūros ir meno darbuotojų statusą, valstybinių kultūros ir meno premijų skyrimo principus, santykį tarp valstybės ir savivaldybių institucijų įgyvendinant kultūros politiką.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bazinis kultūros paslaugų rinkinys** – Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje teikiamų svarbiausių kultūros paslaugų sąrašas.
2. **Kompetencijų centras** – kultūros įstaiga, kuri pagal turimas kompetencijas priskirtoje srityje koordinuoja kitų atitinkamoje teritorijoje veikiančių kultūros įstaigų veiklas ir (ar) teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą.
3. **Kultūra** – istoriškai susiformavusi reikšmių, simbolių ir įgūdžių sistema, įkūnijanti žmonių pasaulėžiūrą ir vertybes, apimanti žinias, menus, raštiją, tikėjimus, moralę, papročius, su tuo susijusias technologijas ir kitus vertingus asmenų ir bendruomenių gebėjimus ir veiklas.
4. **Kultūros ir kūrybinės industrijos** – kūrybiškumu ir intelektiniu kapitalu grindžiamos tarpsektorinės ekonominės veiklos, kuriančios materialius produktus ir nematerialias intelektines arba menines paslaugas, turinčias kūrybinę, kultūrinę ir ekonominę vertę.

Commented [RV1]: Ydingas. Per siauri apibrėžimai. Valstybės programoje - „LIETUVOS PAŽANGOS STRATEGIJA „LIETUVA 2030“ (LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMAS 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015) yra įsipareigojimas dėl viešųjų paslaugų perdavimo nevyriausybiniam sektorui. Tačiau šio įstatymo projektas tos krypties neatspindi. Orientuota į įstaigas.

Iš programos: Sumanus valdymas: „7.3. Įgyvendinti patikimą valdymo procesus ir priimtų sprendimų teisingumą, turime visi aktyviai įsitraukti į jų priėmimą bei įgyvendinimą, todėl viešasis valdymas turi būti ne tik skaidrus, bet ir atviras. Atitinkamai turi keistis ir valdžios vaidmuo pereinant nuo įgyvendintojo prie organizatoriaus ir koordinatoriaus, o viešosios paslaugos turi būti teikiamos įtraukiant piliečius, privatus sektorius, vietos bendruomenes ir nevyriausybinės organizacijas“

Įstatymas nesusietas su savanoriškos veiklos įstatymu, kuris yra stipri atrama kultūriniam lauke.

Commented [RV2]: Kodėl tik įstaigos, o kur laisvi menininkai, kultūrinio lauko NVO, kur bendruomeninės organizacijos, kurios senūnų lygmeniu įgyvendina kultūrinio gyventojų poreikius. Jiems irgi reikia metodinės ekspertinės pagalbos.

5. **Kultūros ir meno darbuotojas** – kultūros įstaigoje dirbantis asmuo, kurio pagrindinės funkcijos yra užtikrinti kultūros ir meno kūrimą ir (ar) kultūros paslaugų teikimą, išskyrus asmenis, atliekančius kultūros įstaigų techninio, pagalbinio pobūdžio bei bendrąsias aptarnavimo funkcijas.

6. **Kultūros įstaiga** – bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, jo filialas ar padalinys (biblioteka, cirkas, galerija, koncertinė įstaiga, kultūros centras, muziejus, teatras ir kita), kurio pagrindinė veikla yra skirta teikti kultūros paslaugas.

7. **Kultūros paslauga** – meninė ar pažintinė veikla, kuria teikiama nemateriali nauda ar sukuriamas materialus produktas, tenkinantis viešuosius visuomenės kultūrinius poreikius ir interesus.

8. **Kultūros paslaugos teikėjas** – kultūros įstaigos, meno kūrėjai ir kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, teikiantys kultūros paslaugas.

9. **Nacionalinė kultūros įstaiga** – kultūros įstaiga, užtikrinanti aukščiausią profesionalumą ir teikianti valstybei reikšmingiausias kultūros paslaugas konkrečioje srityje, kurios savininkė yra valstybė.

10. **Išskirtinės kultūros vertybės** – svarbiausios kilnojamosios ir nekilnojamosios kultūros vertybės, reprezentuojančios Lietuvos Respublikos valstybinį, istorinį ir kultūrinį tapatumą.

11. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme.

3 straipsnis. Bendrieji kultūros politikos principai

Pagrindiniai kultūros politikos principai yra:

1) **kūrybos ir saviraiškos laisvės** – visi asmenys gali savarankiškai pasirinkti kūrybos išraiškos būdus ir priemones, jiems negali būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

2) **tautinio tapatumo** – valstybė remia ir skatina lietuvių tautos kultūrinio ir kalbinio tapatumo išsaugojimą, stiprinimą ir raidą, sudaro sąlygas puoselėti savo tapatumus Lietuvoje gyvenantiems kitų tautybių asmenims;

3) **kultūros prieinamumo** – valstybė sudaro sąlygas visiems Lietuvos Respublikos gyventojams pažinti kultūros raiškos įvairovę ir dalyvauti kultūroje visoje Lietuvos teritorijoje;

4) **lygiateisiškumo** – visi asmenys, nepaisant jų lyties, etninės priklausomybės, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, amžiaus, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, religijos, negalios ar kitų savybių, turi vienodas teises kurti, meninėmis priemonėmis išreikšti savo idėjas ar įsitikinimus ar kitokiomis formomis dalyvauti kultūros ir meno procesuose;

5) **darnumo** – kultūros politika sudaro darnios ir tolygios visų kultūros sričių raidos, siekiant darnaus vystymosi tikslų, sąlygas;

6) **bendradarbiavimo** – formuodami ir įgyvendindami kultūros politiką viešasis ir privatus sektorius bendradarbiauja, racionaliai naudodami turimus žmogiškuosius, materialinius ir finansinius išteklius iškeltiems tikslams ir uždaviniams pasiekti;

7) **solidarumo** – valstybė, savivaldybė ir visuomenė lygiaverčiai dalyvauja puoselėdami, finansuodami, remdami ar kitais būdais skatindami kultūros sklaidą ir plėtrą;

8) **teisinės apsaugos** – valstybė užtikrina veiksmingą autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, meno kūrėjų ir kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių apsaugą ir gynimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

KULTŪROS POLITIKOS FORMAVIMAS, ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo kompetencija kultūros politikos srityje
Seimas:

Commented [RV3]: Kur kultūrinio lauko NVO ir bendruomeninės organizacijos, kur laisvi menininkai? Todėl apibrėžime terminas „darbuotojas“ turi būti keičiamas į bendresnį, pvz. „specialistas“

Commented [RV4]: Turi būti įskaitant NVO, bei laisvuosius menininkus... Apibrėžimuose neturi jausti skirtumo tarp biudžeto suburtų bei išlaikomų institutų ir per iniciatyvą iš apачios susibūrusių

Commented [RV5]: Nepaminėtas labai svarbus aspektas kūrėjų teisių apsauga

- 1) nustato kultūros plėtros kryptis;
- 2) rengia kultūros sritį reglamentuojančių įstatymų, Seimo nutarimų, rezoliucijų ir kitų Seimo priimanų teisės aktų projektus bei pasiūlymus;
- 3) priima kultūros sritį reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, vykdo jų parlamentinę kontrolę;
- 4) tvirtindamas valstybės biudžetą numato finansavimą kultūrai;
- 5) prižiūri Vyriausybės veiklą kultūros politikos srityje;
- 6) svarsto ir teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl valstybės kultūros politikos formavimo;
- 7) skelbia atmintinus metus, skirtus Lietuvos valstybei reikšmingų istorinių įvykių arba reiškinių ir nusipelnusių asmenybių sukaktims paminėti, ne vėliau kaip iki jų pradžios; tvirtindamas valstybės biudžetą, numato jiems minėti skirtų renginių finansavimui reikalingas lėšas;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Vyriausybės kompetencija kultūros politikos srityje

Vyriausybė:

- 1) vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo kultūros politikos srityje;
- 2) užtikrina Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių kultūros srityje vykdymą;
- 3) užtikrina kultūros politikos įgyvendinimą, koordinuoja ministerijų veiklą įgyvendinant kultūros politiką;
- 4) nustato strateginius kultūros tikslus ir uždavinius, jų įgyvendinimui skirtas priemones ir (ar) projektus;
- 5) rengdama valstybės biudžetą, numato finansavimą kultūrai;
- 6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Ministerijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija:

- 1) formuoja valstybės kultūros politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) rengia kultūros srities plėtros programą, organizuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 3) rengia įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus;
- 4) rengia, sudaro ir vykdo susitarimus su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis;
- 5) renka ir analizuoja informaciją apie kultūros ministro valdymo srities finansavimo poreikius, formuoja kultūros srities biudžeto projektą ir jį teikia Vyriausybei;
- 6) teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais;
- 7) kaupia, sistemina, analizuoja, vertina ir skelbia informaciją kultūros politikos klausimais;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Kitos ministerijos pagal joms nustatytas veiklos sritis bendradarbiauja su Kultūros ministerija:

- 1) formuodamos viešųjų finansų politiką ir mokesčių sistemą;
- 2) formuodamos kultūrinės diplomatijos politiką, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais politiką; užtikrindamos Lietuvos kultūrinių interesų atstovavimą užsienyje;
- 3) formuodamos regioninę politiką;
- 4) formuodamos ekonomikos ir inovacijų politiką, skatindamos ir užtikrindamos kultūros ir kūrybinių industrijų veiklą;
- 5) formuodamos skaitmeninimo politiką;
- 6) formuodamos turizmo politiką;
- 7) formuodamos formaliojo ir neformaliojo švietimo, kultūrinės edukacijos, mokymosi visą gyvenimą politiką;
- 8) formuodamos socialinės integracijos politiką per socialiai jautrių grupių įtraukimo į kultūros veiklas skatinimo programas;

- 9) užtikrinamos ir reglamentuojamos meno kūrėjų socialinę apsaugą;
- 10) formuojamos sveikatos apsaugos politika, reglamentuojamos holistinio požiūrio į sveiką gyvenimą formavimo per prevencinio bei terapinio kultūros poveikio sveikatai skatinimo programas;
- 11) formuojamos teritorijų planavimo ir priežiūros, architektūros ir urbanistikos, statybos ir jos priežiūros politika, saugomų teritorijų sistema;
- 12) užtikrinamos autorių teisių ir gretutinių teisių teisinę apsaugą ir atsakomybę už jų pažeidimus;
- 13) formuojamos valstybės apsaugos nuo informacinių grėsmių politika.

7 straipsnis. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendinantys kultūros politiką

1. Kultūros politiką įgyvendina:
  - 1) Lietuvos kultūros taryba;
  - 2) Lietuvos kultūros institutas;
  - 3) Lietuvos kino centras;
  - 4) Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas);
  - 5) Žiniasklaidos rėmimo fondas;
  - 6) kiti viešojo administravimo subjektai, kuriems įstatymo nustatyta tvarka suteikti įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą kultūros srityje.
2. Lietuvos kultūros taryba yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, įgyvendinanti kultūros politiką, vykdanči kultūros ir meno programų, projektų ir kitokių priemonių finansavimą, administruojanti Kultūros rėmimo fondą ir atliekanti kitas teisės aktų numatytas funkcijas. Jos statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato Lietuvos Respublikos Kultūros tarybos įstatymas.
3. Lietuvos kultūros institutas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – stiprinti Lietuvos kultūros potencialą tarptautiniu mastu, įgyvendinti kryptingą Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje politiką. Lietuvos kultūros institutas skiria valstybinį finansavimą Lietuvos kultūros sklaidai užsienyje, vykdo Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje skatinimo veiklas ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
4. Lietuvos kino centras yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – skatinti ilgalaikį Lietuvos kino sritys vystymąsi ir konkurencingumą, rūpintis kino paveldo išsaugojimu. Lietuvos kino centras dalyvauja formuojant valstybės kino politiką, įgyvendina valstybės kino politiką, skiria kino valstybinį finansavimą ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
5. Kultūros paveldo departamentas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – įgyvendinti valstybės nekilnojamojo kultūros paveldo ir kilnojamųjų kultūros vertybių politiką. Kultūros paveldo departamentas metodiškai vadovauja nekilnojamųjų ir kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugai, organizuoja ir koordinuoja nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą ir stebėseną, inicijuoja ir organizuoja nekilnojamojo kultūros paveldo objektų skelbimą valstybės saugomais ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
6. Žiniasklaidos rėmimo fondas yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio steigėja ir vienintelė dalininkė yra valstybė ir kurio tikslas – Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nustatyta tvarka teikti paramą viešosios informacijos rengėjų projektams sudarant sąlygas įvairiapusei visuomenės informavimo plėtrai, analizuojant visuomenės informavimo raidos procesus, užtikrinant racionalų ir pagrįstą valstybės skiriamos paramos lėšų panaudojimą.
7. Kitų viešojo administravimo subjektų statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato specialūs įstatymai.

8 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas kultūros srityje

1. Pagrindiniai tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje tikslai: sukurti pagrindus valstybės užsienio politikos tikslų siekimui, skleisti Lietuvos kultūrą užsienio valstybėse, perimti

tarptautinę patirtį, prisidėti prie ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo, didinti visuomenės atvirumą kultūrinei įvairovei ir ugdyti toleranciją.

2. Tarptautinį bendradarbiavimą kultūros srityje vykdo:

- 1) ministerijos pagal jų kompetenciją;
- 2) Lietuvos Respublikos kultūros atašė (toliau – kultūros atašė);
- 3) Lietuvos kultūros institutas;
- 4) kitos institucijos ir įstaigos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta vykdyti šią funkciją.

3. Kultūros atašė yra darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, kultūros ministro paskirtas dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje užsienio valstybėje ar Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos (toliau – diplomatinė atstovybė) ar konsulinėje įstaigoje ir užtikrinantis bei įgyvendinantis tarptautinį bendradarbiavimą Kultūros ministerijos kompetencijos veikimo srityje. Kultūros atašė tiesiogiai pavaldus kultūros ministrui ir diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovui.

4. Reikalavimus kultūros atašė, jo skyrimo tvarką ir funkcijas, kultūros atašė ir jo šeimos narių statusą, socialines ir kitas garantijas nustato Vyriausybė.

5. Kultūros atašė veiklos kryptis ir prioritetus nustato kultūros ministras, o kultūros atašė veiklą koordinuoja ir administruoja Lietuvos kultūros institutas.

9 straipsnis. Patariamiosios kultūros sričių tarybos

1. Patariamiosios kultūros sričių tarybos sudaromos siekiant užtikrinti kultūros sričių ir suinteresuotų visuomenės atstovų dalyvavimą priimančioms sprendimus formuojant kultūros politiką, galimybę teikti pasiūlymus dėl atitinkamos srities kultūros politikos formavimo bei šios politikos įgyvendinimo, sužinoti visuomenės nuomonę apie teisinio reguliavimo problemas ir jų sprendimo būdus.

2. Visų patariamųjų kultūros sričių tarybų pirmininkai ir neįgaliesiems atstovaujančių nevyriausybinio organizacijų deleguotas atstovas sudaro Lietuvos kultūros ir meno tarybą.

3. Patariamąsias kultūros sričių tarybas sudaro, jų veiklos sritis ir funkcijas nustato kultūros ministras.

4. Lietuvos kultūros ir meno taryba ir patariamiosios kultūros sričių tarybos turi teisę teikti rekomendacijas kultūros ministrui kultūros politikos klausimais.

10 straipsnis. Kultūros finansavimo šaltiniai

1. Kultūros finansavimo šaltiniai:

- 1) valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimai;
- 2) Kultūros rėmimo fondas;
- 3) fizinių ir juridinių asmenų suteikta parama;
- 4) kitos teisėtai gautos lėšos ir turtas.

2. Valstybė užtikrina pagrindinių kultūros sričių ir raidos kryptių, numatytų strateginio planavimo dokumentuose, ir kultūros įstaigų funkcijų, numatytų teisės aktuose, finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų. Kultūros įstaigų, meno kūrėjų ir kitų asmenų, dalyvaujančių kultūros veikloje, finansavimas teikiamas tikslingai, atsižvelgiant į vykdomos veiklos svarbą ir išliekamąją vertę.

3. Kultūros rėmimo fondo lėšos naudojamos kultūros ir meno projektams, programoms ir kitoms priemonėms, atrinktomis viešojo konkurso būdu, finansuoti. Kultūros rėmimo fondo statusą, lėšų šaltinius, lėšų naudojimo pagrindus, Kultūros rėmimo fondo veiklos garantijas ir Kultūros rėmimo fondo likvidavimą nustato Kultūros rėmimo fondo įstatymas.

4. Atskiroms kultūros politikos įgyvendinimo funkcijoms užtikrinti gali būti steigiami kiti išteklių fondai.

5. Valstybė skatina kultūros finansavimą privačių fizinių ir juridinių asmenų lėšomis, mokesčių teisės aktų sistemoje numatydamą mokesčio lengvatą paramą teikiantiems asmenims arba kitais būdais.

Commented [RV6]: Kai kultūros erdveje neturi būti savitikslių reikalas kurti darbo vietas ir stiprinti ekonomiką. Tai turi būti norėjimas, bet antraeilis.

Commented [RV7]: Kodėl tik neįgaliųjų grupės? O kur laisvieji menininkai, kur kultūrinio lauko NVO, kur bendruomeninės organizacijos, kaip jas apibrėžia vietos savivaldos įstatymai?

6. Nacionalinio mecenato ar savivaldybės mecenato vardo suteikimą paramą skyrusiems asmenims reglamentuoja Lietuvos Respublikos mecenavimo įstatymas.

11 straipsnis. Išskirtinės kultūros vertybės

1. Valstybė siekia įsigyti, kaupiti ir išsaugoti išskirtines kultūros vertybes ir užtikrina šioms funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skyrimą.
2. Išskirtinių kultūros vertybių pripažinimo sąlygas ir tvarką ir išskirtinių kultūros vertybių sąrašą tvirtina Vyriausybė.

Commented [RV8]: O kaip regioniniu lygmeniu bus kaupiamos laikmetį atspindintys kūriniai

TREČIASIS SKIRSNIS KULTŪROS ĮSTAIGOS IR KULTŪROS VISUOMENĖ

12 straipsnis. Kultūros įstaigų sistema

1. Kultūros įstaigų sistemą sudaro:
  - 1) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė;
  - 2) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra savivaldybės;
  - 3) kiti kultūros paslaugų teikėjai.
2. Kultūros įstaigų sistemos tikslas – užtikrinti tolygų kultūros paslaugų teikimą visoje Lietuvos teritorijoje, sudaryti sąlygas ir galimybes visoms visuomenės grupėms susipažinti su materialiu ir nematerialiu kultūros paveldu, kultūros ir meno raiškos įvairove, skatinti asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.
3. Valstybė šio straipsnio 2 dalyje numatytą tikslą įgyvendina per kultūros įstaigas, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės. Kultūros srityse ar teritorijose, kuriose nėra veikiančių kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, šio straipsnio 2 dalyje numatytas tikslas įgyvendinamas pasitelkiant kitus kultūros paslaugų teikėjus.
4. Atskiroms kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, funkcijoms, tiesiogiai nesusijusioms su kultūros paslaugų teikimu, vykdyti gali būti steigiamos biudžetinės įstaigos ar viešosios įstaigos, padedančios įgyvendinti teisės aktuose nustatytus uždavinius.

Commented [RV9]: Kodėl tik per įstaigas, kodėl ne per finansines programas

Commented [RV10]: Prisimenant pažangos programą, jie turi būti pasitelkiami ir ten, kur įstaigos veikia – reikia skatinti sveiką konkurenciją. Reikia suprasti, kad todėl ir atsiranda Kompetencijų centrai, nes kitu atveju šie centrai tebus dar viena savitiksle biudžetinė organizacija kuri veiks kaip antstatas.

13 straipsnis. Nacionalinės kultūros įstaigos

1. Nacionalinių kultūros įstaigų savininkė yra valstybė. Nacionalinės kultūros įstaigos steigiamos, reorganizuojamos, pertvarkomos ir likviduojamos Vyriausybės nutarimu. Nacionalinių kultūros įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija.
2. Nacionalinės kultūros įstaigos užtikrina specialiaisiais įstatymais pavestų funkcijų vykdymą bei:
  - 1) įgyvendina strateginius kultūros politikos tikslus;
  - 2) organizuoja ir vykdo svarbiausius nacionalinius ir tarptautinius projektus;
  - 3) bendradarbiauja su savo srities aukštojo mokslo įstaigomis;
  - 4) suteikus statusą atlieka nacionalinių kompetencijų centrų funkcijas;
  - 5) teikia metodinę pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybės kultūros įstaigoms;
  - 6) dalyvauja rengiant ir vykdam kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas;
  - 7) dalyvauja ir teikia metodinę pagalbą reprezentuojant Lietuvos kultūrą užsienyje.
3. Kitas nacionalinių kultūros įstaigų vykdomas funkcijas ir statuso ypatumus nustato specialūs įstatymai.

14 straipsnis. Kompetencijų centrai

1. Pagal veiklos teritoriją skiriami:
  - 1) nacionaliniai kompetencijų centrai – vykdančios funkcijas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;
  - 2) regioniniai kompetencijų centrai – vykdančios funkcijas nustatytoje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje.

2. Kultūros įstaigai nacionalinio ar regioninio kompetencijų centro statusas suteikiamas ir veiklos sritys nustatomos Vyriausybės nutarimu.

3. Kompetencijų centrai pagal priskirtas veiklos sritis ir teritorijas:

- 1) koordinuoja ir derina kitų kultūros įstaigų veiklą;
- 2) formuoja vieningus teikiamų paslaugų kriterijus;
- 3) konsultuoja, teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą kultūros įstaigoms ir kitiems asmenims;
- 4) organizuoja bei vykdo kultūros ir meno darbuotojų mokymus bei kvalifikacijos tobulinimą;
- 5) užtikrina teikiamų paslaugų prieinamumą ir informacijos sklaidą visuomenei;
- 6) bendradarbiauja tarpusavyje ir su užsienio įstaigomis;
- 7) vykdo teikiamų paslaugų stebėseną, teikia metinių veiklos rezultatų duomenis;
- 8) atlieka kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

Commented [RV11]: Kodėl tik darbuotojų – kultūros lauke veikia ne tik darbuotojai, bet ir laisvieji menininkai, nevyriausybinkai.

15 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų funkcijos įgyvendinant kultūros politiką

1. Nevyriausybinių organizacijų, bendradarbiaujančių su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, turi teisę:

- 1) teikti siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl kultūros sritys teisinio reglamentavimo tobulinimo, kultūros politikos kryptių ir prioritetų nustatymo;
- 2) atstovauti savo ir savo narių interesams;
- 3) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti sprendžiant dėl meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo;
- 4) steigti paramos fondus kultūros ir meno kūrėjams, steigti premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą;
- 5) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, formuodamos ir įgyvendindamos kultūros politiką, bendradarbiauja su nevyriausybėmis organizacijomis, informuodamos ir konsultuodamos teisės aktais priskirtų funkcijų klausimais, įtraukdamos nevyriausybinių organizacijų atstovus į tarybas, komisijas ar darbo grupes konkrečiams klausimams spręsti.

16 straipsnis. Kultūros ir meno darbuotojai

1. Kultūros ir meno darbuotojų sąrašą tvirtina kultūros įstaigos vadovas.

2. Kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.

3. Valstybė sudaro galimybes įgyti kultūros įstaigų vykdomoms funkcijoms reikalingą kvalifikaciją, užtikrina nuolatinį ir sistemingą kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Kitų kultūros įstaigų kultūros ir meno darbuotojams galimybės tobulinti kvalifikaciją sudaromos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo tikslas – užtikrinti aukštos kokybės kultūros paslaugų teikimą, darbuotojų turimų kompetencijų ir praktinių įgūdžių tobulinimą ir naujų įgijimą, padidinti darbo našumą, sudaryti galimybes kultūros įstaigų veikloje taikyti pažangiausius veiklos metodus ir priemones.

5. Kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas ir vykdomas vadovaujantis šiais principais:

- 1) aktualumo – kvalifikacijai tobulinti naudojama aktuali informacija ir moksliniai metodai;
- 2) centralizacijos – kvalifikacijos tobulinimo poreikiai ir sritys nustatomi centralizuotai (valstybės arba savivaldybių lygiu);
- 3) lygybės – visų sričių kultūros ir meno darbuotojams sudaromos vienodos sąlygos tobulinti kvalifikaciją;
- 4) tikslingumo – kvalifikacijos tobulinimas yra pagrįstas konkrečiais kultūros įstaigų ir jų darbuotojų poreikiais.

Commented [RV12]: O kur laisvieji menininkai ir Kultūros lauke veikiančios NVO

17 straipsnis. Kultūros ir meno premijos

1. Kultūros ir meno premijos skiriamos siekiant skatinti kūrybą, įvertinti reikšmingiausius kultūros ir meno kūrinius, pasiekimus ir apdovanojimus.

2. Valstybinių kultūros ir meno premijų sistemą sudaro:

- 1) Nacionalinės premijos;
- 2) Vyriausybės premijos;
- 3) Kultūros ministerijos premijos.

3. Nacionalinės premijos skiriamos už tarptautiniu ar nacionaliniu mastu reikšmingiausius pasiekimus kultūros srityje ar ilgametį kūrybinį indėlį į kultūros raidą ir plėtrą. Nacionalinių premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4. Vyriausybės premijos skiriamos už novatoriškus ir originalius kūrybos procesus ir (ar) jo metu pasiektus rezultatus. Vyriausybės premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

5. Kultūros ministerijos premijos skiriamos už kūrybos rezultatus, pasiektus kultūros ministrai pavestose valdymo srityse. Kultūros ministerijos premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato kultūros ministras.

6. Premijos gali būti pavadintos žymių kultūros ar meno asmenybių vardais.

7. Kitos valstybės ir savivaldybės institucijos, privatus fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę steigti ir skirti kultūros ir meno premijas iš savo lėšų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KULTŪROS POLITIKA IR SAVIVALDA

18 straipsnis. Bazinis kultūros paslaugų rinkinys

1. Bazinis kultūros paslaugų rinkinys yra skirtas užtikrinti galimybę visiems Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims gauti kokybiškas kultūros paslaugas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Bazinio kultūros paslaugų rinkinio sudarymo principus, reikalavimus ir finansavimo tvarką tvirtina Vyriausybė.

19 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Savivaldybės taryba:

1) nustato kultūros politikos savivaldybėje prioritetus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas kultūros sritis;

2) steigia kultūros įstaigas, prižiūri jų veiklą;

3) skatina viešą ir privačią partnerystę kultūros srityje;

4) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos:

1) kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją savivaldybėje kultūros srities klausimais;

2) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

20 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių vykdomos kultūros politikos santykis

1. Savivaldybės turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę, įgyvendindamos joms priskirtas valstybines funkcijas, susijusias su kultūros ugdymu ir plėtra, atsižvelgdamos į bendruosius kultūros politikos principus.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bendradarbiauja ir derina tarpusavio interesus:

1) užtikrindamos kultūros įstaigų sistemos funkcionavimą ir kultūros įstaigų veiklos bei lėšų panaudojimo efektyvumą;

- 2) užtikrindamos bazinio kultūros paslaugų rinkinio suteikimą savivaldybės teritorijoje;
- 3) įgyvendindamos kultūros sklaidą savivaldybių teritorijose;
- 4) užtikrindamos kompetencijų centrų veikimą;
- 5) įgyvendindamos ekspertinės, metodinės pagalbos suteikimą, konsultavimo ir mentorystės funkcijas;
- 6) vykdydamos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

PENKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 7 straipsnio 3, 6 dalis ir 8 straipsnį, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.
2. Šio įstatymo 7 straipsnio 3, 6 dalys ir 8 straipsnis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.
3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir Lietuvos Respublikos kultūros ministras iki 2020 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMAS

PREAMBULĖ

Lietuvos Respublikos Seimas,

pripažindamas, kad kultūra yra Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas;
konstatuodamas poreikį ~~finansuoti~~ ir puoselėti kultūrą;
tvirtindamas, kad kultūra yra demokratiškos ~~valstybės~~ ir darnios pilietinės visuomenės sąlyga;
pabrėždamas, kad gimtoji kalba, raštas, menas, etninės tradicijos, istorinė atmintis, paveldas leidžia išsaugoti ir kurti lietuvių tautos savitumą pasaulyje;
skelbdamas, kad kultūra yra Lietuvos vystymosi akstinas ir žmonių gerovės pagrindas; kultūra kuria reikšmingą pridėtinę vertę valstybei švietimo, mokslo, ekonomikos, aplinkos, sveikatos, saugumo, socialinėje ir užsienio politikos srityse bei skatina visuomenės raidą;
pripažindamas, kad kultūrinės veiklos pagrindas yra kūrybos laisvė;
gerbdamas asmens ir bendruomenių teises į kultūrinį tapatumą, dalyvavimą kultūroje ir savirealizaciją, tradicijų puoselėjimą siekiant atviros, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės, ~~užtikrinant sąlygas tvarkingos ir saugios~~
pripažindamas, kad kultūros paveldo apsauga yra svarbi valstybės funkcija, viešasis interesas;
siekdamas įtvirtinti lygiavertį kultūros politikos vaidmenį ir tęstinumą ~~ir tvarkingą valstybinį~~
valstybės politikoje,
priima šį įstatymą.

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

Šio įstatymo tikslas – nustatyti bendruosius kultūros politikos principus, pagrindinių kultūros politiką formuojančių ir įgyvendinančių institucijų kompetenciją, kultūros finansavimo principus, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių ~~valstybinių ir kitų įstaigų asmenys, teikiančius kultūros paslaugas~~, kultūros įstaigų ir kompetencijų centrų statusą, kultūros ir meno darbuotojų statusą, valstybinių kultūros ir meno premijų skyrimo principus, santykį tarp valstybės ir savivaldybių institucijų įgyvendinant kultūros politiką.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bazinis kultūros paslaugų rinkinys** – ~~konsultacijų su visuomene pagrindu suformuotas~~ Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje teikiamų svarbiausių kultūros paslaugų sąrašas.

2. **Kompetencijų centras** – kultūros įstaiga, kuri pagal turimas kompetencijas priskirtoje srityje koordinuoja kitų atitinkamoje teritorijoje veikiančių kultūros įstaigų veiklas ir (ar) teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą.

3. **Kultūra** – istoriškai susiformavusi reikšmių, simbolių ir įgūdžių sistema, įkūnijanti žmonių pasauležiūrą ir vertybes, apimančią žinias, ~~įvairovę~~, menus, raštą, tikėjimus, moralę, papročius, su tuo susijusias technologijas ir kitus vertingus asmenų ir bendruomenių gebėjimus ir veiklas.

4. **Kultūros ir kūrybinės industrijos** – kūrybiškumu ir intelektiniu kapitalu grindžiamos tarpsektorinės ekonominės veiklos, kuriančios materialius produktus ir nematerialias intelektines arba menines paslaugas, turinčias kūrybinę, kultūrinę ir ekonominę vertę.

5. **Kultūros ir meno darbuotojas** – kultūros įstaigoje dirbantis arba paslaugas jam teikiantis asmuo, kurio pagrindinės funkcijos yra užtikrinti kultūros ir meno kūrimą ir (ar) kultūros paslaugų teikimą, išskyrus asmenis, atliekančius kultūros įstaigų techninio, pagalbinio pobūdžio bei bendrąsias aptarnavimo funkcijas.

6. **Kultūros įstaiga** – bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, jo filialas ar padalinys (biblioteka, cirkas, galerija, koncertinė įstaiga, kultūros centras, muziejus, teatras, šokiai, trupė, informacijos centras, ansamblis, meno inkubatorius ir kita), kurio pagrindinė veikla yra skirta teikti kultūros paslaugas.

7. **Kultūros paslauga** – meninė ar pažintinė veikla, kuria teikiama nemateriali nauda ar sukuriamas materialus produktas, tenkinantis ~~ilgą~~ ilgą ~~pausgėjančius~~ pausgėjančius viešuosius visuomenės kultūrinius, ~~kūrybiškus~~ kūrybiškus poreikius ir interesus.

8. **Kultūros paslaugos teikėjas** – kultūros įstaigos, meno kūrėjai ir kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, teikiantys kultūros paslaugas.

9. **Nacionalinė kultūros įstaiga** – kultūros įstaiga, užtikrinanti aukščiausią profesionalumą ir teikianti valstybei reikšmingiausias ~~aukštos kokybės~~ aukštos kokybės kultūros paslaugas konkrečioje srityje, kurios savininkė yra valstybė.

10. **Išskirtinės kultūros vertybės** – svarbiausios kilnojamosios ir nekilnojamosios kultūros vertybės, reprezentuojančios Lietuvos Respublikos valstybinį, istorinį ir kultūrinį tapatumą.

11. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme.

3 straipsnis. Bendrieji kultūros politikos principai

Pagrindiniai kultūros politikos principai yra:

1) **kūrybos ir saviraiškos laisvės** – visi asmenys gali savarankiškai pasirinkti kūrybos išraiškos būdus ir priemones, jiems negali būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

2) **tautinio tapatumo** – valstybė remia ir skatina lietuvių tautos kultūrinio ir kalbinio tapatumo išsaugojimą, stiprinimą ir raidą, ~~užtikrinama~~ užtikrinama sąlygas puoselėti savo tapatumus Lietuvoje gyvenantiems kitų tautybių asmenims;

3) **kultūros prieinamumo** – valstybė sudaro sąlygas visiems Lietuvos Respublikos gyventojams pažinti kultūros raiškos įvairovę ir dalyvauti kultūroje visoje Lietuvos teritorijoje;

4) **lygiateisiškumo** – visi asmenys, nepaisant jų lyties, etninės priklausomybės, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, amžiaus, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, religijos, negalios ar kitų savybių, turi vienodas teises kurti, meninėmis priemonėmis išreikšti savo idėjas ar įsitikinimus ar kitokiomis formomis dalyvauti kultūros ir meno procesuose;

5) **darnumo** – kultūros politika sudaro darnios ir tolygios visų kultūros sričių raidos, siekiant darnaus vystymosi tikslų, sąlygas;

6) **bendradarbiavimo** – formuodami ir įgyvendindami kultūros politiką viešasis ir privatus sektorius bendradarbiauja, racionaliai naudodami turimus žmogiškuosius, materialinius ir finansinius išteklius iškeltiems tikslams ir uždaviniams pasiekti;

7) **solidarumo** – valstybė, savivaldybė ir visuomenė lygiaverčiai dalyvauja puoselėdami, finansuodami, remdami ar kitais būdais skatindami kultūros sklaidą ir plėtrą;

8) **teisinės apsaugos** – valstybė užtikrina veiksmingą autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, meno kūrėjų ir kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių apsaugą ir gynimą.

9) tvaramo – valstybinių lygių bendradarbiaujant švietimo, mokslo, ekonomikos, aplinkos, sveikatos, saugumo, socialinėje ir užsienio politikos srityse įgyvendinama kultūros politika užtikrina visuomenės raidą, padeda kurti tvarią aplinką. Valstybės vykdomoms politikoms

Formatted: Font: Bold

ANTRASIS SKIRSNIS

KULTŪROS POLITIKOS FORMAVIMAS, ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo kompetencija kultūros politikos srityje

Seimas:

- 1) nustato kultūros plėtros kryptis;
- 2) rengia kultūros sritį reglamentuojančių įstatymų, Seimo nutarimų, rezoliucijų ir kitų Seimo priimanų teisės aktų projektus bei pasiūlymus;
- 3) priima kultūros sritį reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, vykdo jų parlamentinę kontrolę;
- 4) tvirtindamas valstybės biudžetą numato finansavimą kultūrai;
- 5) prižiūri Vyriausybės veiklą kultūros politikos srityje;
- 6) svarsto ir teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl valstybės kultūros politikos formavimo;
- 7) skelbia atmintinus metus, skirtus Lietuvos valstybei reikšmingų istorinių įvykių arba reiškiinių ir nusipelnusių asmenybių sukaktims paminėti, ne vėliau kaip iki jų pradžios; tvirtindamas valstybės biudžetą, numato jiems minėti skirtų renginių finansavimui reikalingas lėšas;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Vyriausybės kompetencija kultūros politikos srityje

Vyriausybė:

- 1) vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo kultūros politikos srityje;
- 2) užtikrina Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių kultūros srityje vykdymą;
- 3) užtikrina kultūros politikos įgyvendinimą, koordinuoja ministerijų veiklą įgyvendinant kultūros politiką;
- 4) nustato strateginius kultūros tikslus ir uždavinius, jų įgyvendinimui skirtas priemones ir (ar) projektus;
- 5) rengdama valstybės biudžetą, numato finansavimą kultūrai;
- 6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Ministerijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija:

- 1) formuoja valstybės kultūros politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) rengia kultūros srities plėtros programą, organizuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 3) rengia įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus;
- 4) rengia, sudaro ir vykdo susitarimus su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis;
- 5) renka ir analizuoja informaciją apie kultūros ministro valdymo srities finansavimo poreikius, formuoja kultūros srities biudžeto projektą ir jį teikia Vyriausybei;
- 6) teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais;
- 7) kaupia, sistemina, analizuoja, vertina ir skelbia informaciją kultūros politikos klausimais;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Kitos ministerijos pagal joms nustatytas veiklos sritis bendradarbiauja su Kultūros ministerija:

- 1) formuodamos viešųjų finansų politiką ir mokesčių sistemą;
- 2) formuodamos kultūrinės diplomatijos politiką, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais politiką; užtikrindamos Lietuvos kultūrinių interesų atstovavimą užsienyje;

- 3) formuodamos regioninę politiką;
- 4) formuodamos ekonomikos ir inovacijų politiką, skatindamos ir užtikrindamos kultūros ir kūrybinių industrijų veiklą;
- 5) formuodamos skaitmeninio kultūros politiką;
- 6) formuodamos turizmo politiką;
- 7) formuodamos formaliojo ir neformaliojo švietimo, kultūrinės edukacijos, mokymosi visą gyvenimą politiką;
- 8) formuodamos socialinės integracijos politiką per socialiai jautrių grupių įtraukimo į kultūros veiklas skatinimo programas;
- 9) užtikrindamos ir reglamentuojamos meno kūrėjų socialinę apsaugą;
- 10) formuodamos sveikatos apsaugos politiką, reglamentuojamos holistinio požiūrio į sveiką gyvenseną formavimo per prevencinio bei terapinio kultūros poveikio sveikatai skatinimo programas;
- 11) formuodamos teritorijų planavimo ir priežiūros, architektūros ir urbanistikos, statybos ir jos priežiūros politiką, saugomų teritorijų sistemą;
- 12) užtikrindamos autorių teisių ir gretutinių teisių teisinę apsaugą ir atsakomybę už jų pažeidimus;
- 13) formuodamos valstybės apsaugos nuo informacinių grėsmių politiką.

7 straipsnis. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendinantys kultūros politiką

1. Kultūros politiką įgyvendina:
  - 1) Lietuvos kultūros taryba;
  - 2) Lietuvos kultūros institutas;
  - 3) Lietuvos kino centras;
  - 4) Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas);
  - 5) Žiniasklaidos rėmimo fondas;
  - 6) kiti viešojo administravimo subjektai, kuriems įstatymo nustatyta tvarka suteikti įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą kultūros srityje.
2. Lietuvos kultūros taryba yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, įgyvendinanti kultūros politiką, vykdanči kultūros ir meno programų, projektų ir kitokių priemonių finansavimą, administruojanti Kultūros rėmimo fondą ir atliekanti kitas teisės aktų numatytas funkcijas. Jos statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymas.
3. Lietuvos kultūros institutas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – stiprinti Lietuvos kultūros potencialą tarptautiniu mastu, įgyvendinti kryptingą Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje politiką. Lietuvos kultūros institutas skiria valstybinį finansavimą Lietuvos kultūros sklaidai užsienyje, vykdo Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje skatinimo veiklas ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
4. Lietuvos kino centras yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – skatinti ilgalaikį Lietuvos kino srities vystymąsi ir konkurencingumą, rūpintis kino paveldo išsaugojimu. Lietuvos kino centras dalyvauja formuojant valstybės kino politiką, įgyvendina valstybės kino politiką, skiria kino valstybinį finansavimą ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
5. Kultūros paveldo departamentas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – įgyvendinti valstybės nekilnojamojo kultūros paveldo ir kilnojamųjų kultūros vertybių politiką. Kultūros paveldo departamentas metodiškai vadovauja nekilnojamojo ir kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugai, organizuoja ir koordinuoja nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą ir stebėseną, inicijuoja ir organizuoja nekilnojamojo kultūros paveldo objektų skelbimą valstybės saugomais ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
6. Žiniasklaidos rėmimo fondas yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio steigėja ir vienintelė dalininkė yra valstybė ir kurio tikslas – Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nustatyta tvarka teikti paramą viešosios informacijos rengėjų projektams

sudarant sąlygas įvairiapusei visuomenės informavimo plėtrai, analizuojant visuomenės informavimo raidos procesus, užtikrinant racionalų ir pagrįstą valstybės skiriamos paramos lėšų panaudojimą.

7. Kitų viešojo administravimo subjektų statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato specialūs įstatymai.

8 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas kultūros srityje

1. Pagrindiniai tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje tikslai: sukurti pagrindus valstybės užsienio politikos tikslų siekimui, skleisti Lietuvos kultūrą užsienio valstybėse, perimti tarptautinę patirtį; prisidėti prie ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo, didinti visuomenės atvirumą kultūrinei įvairovei ir ugdyti toleranciją.

2. Tarptautinį bendradarbiavimą kultūros srityje vykdo:

1) ministerijos pagal jų kompetenciją;

2) Lietuvos Respublikos kultūros atašė (toliau – kultūros atašė);

3) Lietuvos kultūros institutas;

4) kitų ~~juridinių asmenys~~ ~~teikiantys kultūros paslaugas~~ institucijos ir įstaigos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta vykdyti šią funkciją.

3. Kultūros atašė yra darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, kultūros ministro paskirtas dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje užsienio valstybėje ar Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos (toliau – diplomatinė atstovybė) ar konsulinėje įstaigoje ir užtikrinantis bei įgyvendinantis tarptautinį bendradarbiavimą Kultūros ministerijos kompetencijos veikimo srityje. Kultūros atašė tiesiogiai pavaldus kultūros ministrui ir diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovui.

4. Reikalavimus kultūros atašė, jo skyrimo tvarką ir funkcijas, kultūros atašė ir jo šeimos narių statusą, socialines ir kitas garantijas nustato Vyriausybė.

5. Kultūros atašė veiklos kryptis ir prioritetus nustato kultūros ministras, o kultūros atašė veiklą koordinuoja ir administruoja Lietuvos kultūros institutas.

9 straipsnis. Patariamosios kultūros sričių tarybos

1. Patariamosios kultūros sričių tarybos sudaromos siekiant užtikrinti kultūros sričių ir suinteresuotų visuomenės atstovų dalyvavimą priimanč sprendimus formuojant kultūros politiką, galimybę teikti pasiūlymus dėl atitinkamos srities kultūros politikos formavimo bei šios politikos įgyvendinimo, sužinoti visuomenės nuomonę apie teisinio reguliavimo problemas ir jų sprendimo būdus.

2. Visų patariamųjų kultūros sričių tarybų pirmininkai ir neįgaliesiems atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų deleguotas atstovas sudaro Lietuvos kultūros ir meno tarybą.

3. Patariamąsias kultūros sričių tarybas sudaro, jų veiklos sritis ir funkcijas nustato kultūros ministras.

4. Lietuvos kultūros ir meno taryba ir patariamosios kultūros sričių tarybos turi teisę teikti rekomendacijas kultūros ministrui kultūros politikos klausimais.

10 straipsnis. Kultūros finansavimo šaltiniai

1. Kultūros finansavimo šaltiniai:

1) valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimai;

2) Kultūros rėmimo fondas;

3) fizinių ir juridinių asmenų suteikta parama;

4) kitos teisėtai gautos lėšos ir turtas.

2. Valstybė užtikrina pagrindinių kultūros sričių ir raidos krypčių, ~~įgyvendinamųjų programų~~ ~~nacionalinių ir kitų juridinių asmenų teikiamųjų kultūros paslaugas~~ numatytą strateginio planavimo dokumentuose, ir kultūros įstaigų funkcijų, numatytų teisės aktuose, finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų. Kultūros įstaigų, meno kūrėjų ir kitų asmenų, dalyvaujančių kultūros veikloje, finansavimas teikiamas tikslingai, atsižvelgiant į vykdomos veiklos svarbą ir išliekamąją vertę.

3. Kultūros rėmimo fondo lėšos naudojamos kultūros ir meno projektams, programoms ir kitoms priemonėms, atrinktomis viešojo konkurso būdu, finansuoti. Kultūros rėmimo fondo statusą, lėšų šaltinius, lėšų naudojimo pagrindus, Kultūros rėmimo fondo veiklos garantijas ir Kultūros rėmimo fondo likvidavimą nustato Kultūros rėmimo fondo įstatymas.

4. Atskiroms kultūros politikos įgyvendinimo funkcijoms užtikrinti gali būti steigiami kiti išteklių fondai.

5. Valstybė skatina kultūros finansavimą privačių fizinių ir juridinių asmenų lėšomis, mokesčių teisės aktų sistemoje numatydamą mokesčio lengvatą paramą teikiantiems asmenims arba kitais būdais.

6. Nacionalinio mecenato ar savivaldybės mecenato vardo suteikimą paramą skyrusiems asmenims reglamentuoja Lietuvos Respublikos mecenavimo įstatymas.

11 straipsnis. Išskirtinės kultūros vertybės

1. Valstybė siekia įsigyti, kaupti ir išsaugoti išskirtines kultūros vertybes ir užtikrina šioms funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skyrimą.

2. Išskirtinių kultūros vertybių pripažinimo sąlygas ir tvarką ir išskirtinių kultūros vertybių sąrašą tvirtina Vyriausybė.

TREČIASIS SKIRSNIS KULTŪROS ĮSTAIGOS IR KULTŪROS VISUOMENĖ

12 straipsnis. Kultūros įstaigų sistema

1. Kultūros įstaigų sistemą sudaro:

1) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė;

2) kultūros įstaigos, kurių savininkės yra savivaldybės;

3) kiti kultūros paslaugų teikėjai: nevyriausybinės organizacijos, fiziniai asmenys teikintys kultūros paslaugas.

2. Kultūros įstaigų sistemos tikslas – užtikrinti tolygų kultūros paslaugų teikimą visoje Lietuvos teritorijoje, sudaryti sąlygas ir galimybes visoms visuomenės grupėms susipažinti su materialiu ir nematerialiu kultūros paveldu, visų sričių kultūros ir meno raiškos įvairove, skatinti asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.

3. Valstybė šio straipsnio 2 dalyje numatytą tikslą įgyvendina per kultūros įstaigas, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės.

4. Kultūros srityse ar teritorijose, kuriose nėra veikiančių kultūros įstaigų, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės, šio straipsnio 2 dalyje numatytas tikslas įgyvendinamas pasitelkiant kitus kultūros paslaugų teikėjus.

4.5. Atskiroms kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, funkcijoms, tiesiogiai nesusijusioms su kultūros paslaugų teikimu, vykdyti gali būti steigiamos biudžetinės įstaigos ar viešosios įstaigos, pasitelkiamos jau veikiančios, kultūros paslaugas teikiančios organizacijos, padedančios įgyvendinti teisės aktuose nustatytus uždavinius.

13 straipsnis. Nacionalinės kultūros įstaigos

1. Nacionalinių kultūros įstaigų savininkė yra valstybė. Nacionalinės kultūros įstaigos steigiamos, reorganizuojamos, pertvarkomos ir likviduojamos Vyriausybės nutarimu. Nacionalinių kultūros įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija.

2. Nacionalinės kultūros įstaigos užtikrina specialiaisiais įstatymais pavestų funkcijų vykdymą bei:

1) įgyvendina strateginius kultūros politikos tikslus;

2) organizuoja ir vykdo svarbiausius nacionalinius ir tarptautinius projektus;

3) bendradarbiauja su savo srities aukštojo mokslo įstaigomis;

4) suteikęs statusą atlieka nacionalinių kompetencijų centrų funkcijas;

5) teikia metodinę pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybės kultūros įstaigoms;

6) dalyvauja rengiant ir vykdam kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas;

7) dalyvauja ir teikia metodinę pagalbą reprezentuojant Lietuvos kultūrą užsienyje.

3. Kitas nacionalinių kultūros įstaigų vykdomas funkcijas ir statuso ypatumus nustato specialūs įstatymai.

14 straipsnis. Kompetencijų centrai

1. Pagal veiklos teritoriją skiriami:

1) nacionaliniai kompetencijų centrai – vykdančios funkcijas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;

2) regioniniai kompetencijų centrai – vykdančios funkcijas nustatytoje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje.

2. Kultūros įstaigai nacionalinio ar regioninio kompetencijų centro statusas suteikiamas ir veiklos sritys nustatomos Vyriausybės nutarimu.

3. Kompetencijų centrai pagal priskirtas veiklos sritis ir teritorijas:

1) koordinuoja ir derina kitų kultūros įstaigų veiklą;

2) formuoja vieningus teikiamų paslaugų kriterijus;

3) konsultuoja, teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą kultūros įstaigoms ir kitiems asmenims;

4) organizuoja bei vykdo kultūros ir meno darbuotojų mokymus bei kvalifikacijos tobulinimą;

5) užtikrina teikiamų paslaugų prieinamumą ir informacijos sklaidą visuomenei;

6) bendradarbiauja tarpusavyje ir su užsienio įstaigomis;

7) vykdo teikiamų paslaugų stebėseną, teikia metinių veiklos rezultatų duomenis;

8) atlieka kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

15 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų funkcijos įgyvendinant kultūros politiką

1. Nevyriausybinių organizacijų, bendradarbiaudamos su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, turi teisę:

1) teikti siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl kultūros srities teisinio reglamentavimo tobulinimo, kultūros politikos kryptių ir prioritetų nustatymo;

2) atstovauti savo ir savo narių interesams;

3) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti sprendžiant dėl meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo;

4) steigti paramos fondus kultūros ir meno kūrėjams, steigti premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą;

5) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

6) įgyvendinti strateginius kultūros politikos tikslus;

7) organizuoti ir vykdyti nacionalinius ir tarptautinius projektus;

8) bendradarbiauti su savo srities aukštojo mokslo įstaigomis;

9) suteikus statusą atlikti nacionalinių kompetencijų centrų funkcijas;

10) teikti metodinę pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybės kultūros įstaigoms;

11) dalyvauti rengiant ir vykdam kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas;

12) dalyvauti ir teikia metodinę pagalbą reprezentuojant Lietuvos kultūrą užsienyje

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, formuodamos ir įgyvendindamos kultūros politiką, bendradarbiauja su nevyriausybėmis organizacijomis, informuodamos ir konsultuodamos teisės aktais priskirtų funkcijų klausimais, įtraukdamos nevyriausybinių organizacijų atstovus į tarybas, komisijas ar darbo grupes konkrečioms klausimams spręsti.

16 straipsnis. Kultūros ir meno darbuotojai

1. Kultūros ir meno darbuotojų sąrašą tvirtina kultūros įstaigos vadovas.

2. Kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.

3. Valstybė sudaro galimybes įgyti kultūros įstaigų vykdomoms funkcijoms reikalingą kvalifikaciją, užtikrina nuolatinį ir sistemingą kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Kitų kultūros įstaigų kultūros ir meno darbuotojams galimybes tobulinti kvalifikaciją sudaromos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo tikslas – užtikrinti aukštos kokybės kultūros paslaugų teikimą, darbuotojų turimų kompetencijų ir praktinių įgūdžių tobulinimą ir naujų įgijimą, padidinti darbo našumą ir efektyvumą, sudaryti galimybes kultūros įstaigų veikloje taikyti pažangiausius veiklos metodus ir priemones.

5. Kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas ir vykdomas vadovaujantis šiais principais:

- 1) aktualumo – kvalifikacijai tobulinti naudojama aktuali informacija ir moksliniai metodai;
- 2) ~~centralizacijos – kvalifikacijos tobulinimo poreikiai ir sritys nustatomi centralizuotai (valstybės arba savivaldybių lygiu);~~
- 3) lygybės – visų sričių kultūros ir meno darbuotojams sudaromos vienodos sąlygos tobulinti kvalifikaciją;
- 4) tikslingumo – kvalifikacijos tobulinimas yra pagrįstas konkrečiais kultūros įstaigų ir jų darbuotojų poreikiais.

Formatted: Strikethrough

17 straipsnis. Kultūros ir meno premijos

1. Kultūros ir meno premijos skiriamos siekiant skatinti kūrybą, įvertinti reikšmingiausius kultūros ir meno kūrinius, pasiekimus ir apdovanojimus.

2. Valstybinių kultūros ir meno premijų sistemą sudaro:

- 1) Nacionalinės premijos;
- 2) Vyriausybės premijos;
- 3) Kultūros ministerijos premijos.

3. Nacionalinės premijos skiriamos už tarptautiniu ar nacionaliniu mastu reikšmingiausius pasiekimus kultūros srityje ar ilgametį kūrybinį indėlį į kultūros raidą ir plėtrą. Nacionalinių premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4. Vyriausybės premijos skiriamos už novatoriškus ir originalius kūrybos procesus ir (ar) jo metu pasiektus rezultatus. Vyriausybės premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

5. Kultūros ministerijos premijos skiriamos už kūrybos rezultatus, pasiektus kultūros ministrui pavestose valdymo srityse. Kultūros ministerijos premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato kultūros ministras.

6. Premijos gali būti pavadintos žymių kultūros ar meno asmenybių vardais.

7. Kitos valstybės ir savivaldybės institucijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę steigti ir skirti kultūros ir meno premijas iš savo lėšų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KULTŪROS POLITIKA IR SAVIVALDA

18 straipsnis. Bazinis kultūros paslaugų rinkinys

1. Bazinis kultūros paslaugų rinkinys yra skirtas užtikrinti galimybę visiems Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims gauti kokybiškas kultūros paslaugas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Bazinio kultūros paslaugų rinkinio sudarymo principus, reikalavimus ir finansavimo tvarką, po konsultacijų su asociacijomis, tvirtina Vyriausybė.

19 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje**1. Savivaldybės taryba:**

1) nustato kultūros politikos savivaldybėje prioritetus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamas kultūros sritis;

2) steigia kultūros įstaigas, prižiūri jų veiklą;

3) skatina viešą ir privačią partnerystę kultūros srityje;

4) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos:

1) kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją savivaldybėje kultūros srities klausimais;

2) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

20 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių vykdomos kultūros politikos santykis

1. Savivaldybės turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę, įgyvendindamos joms priskirtas valstybines funkcijas, susijusias su kultūros ugdymu ir plėtra, atsižvelgdamos į bendruosius kultūros politikos principus.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir kitų juridinių asmenų, teikiantys kultūros paslaugas, įstaigos bendradarbiauja ir derina tarpusavio interesus:

1) užtikrindamos kultūros įstaigų sistemos funkcionavimą ir kultūros įstaigų veiklos bei lėšų panaudojimo efektyvumą;

2) užtikrindamos bazinio kultūros paslaugų rinkinio suteikimą savivaldybės teritorijoje;

3) įgyvendindamos kultūros sklaidą savivaldybių teritorijose;

4) užtikrindamos kompetencijų centrų veikimą;

5) įgyvendindamos ekspertines, metodines pagalbos suteikimą, konsultavimo ir mentorystės funkcijas;

6) vykdydamos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

**PENKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

21 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 7 straipsnio 3, 6 dalis ir 8 straipsnį, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 7 straipsnio 3, 6 dalys ir 8 straipsnis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir Lietuvos Respublikos kultūros ministras iki 2020 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Formatted: Indent: First line: 1,25 cm, Tab stops: Not at 1,5 cm + 1,75 cm

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J.Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01511 Vilnius, tel.: (8 5) 236 2444, (8 5) 236 2400,

faks. (8 5) 231 3090, el. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Kultūros ministerijai

2019-0 - Nr.

| 2019-07-11 Nr. S2-1927

DĖL KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Užsienio reikalų ministerija (toliau – Ministerija) išnagrinėjo Jūsų 2019 m. liepos 11 d. raštu Nr. S2-1927 „Dėl įstatymo projekto derinimo“ pateiktą Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), ir Įstatymo projekto aiškinamąjį raštą ir teikia šias pastabas:

1. Dėl Įstatymo projekto:

1.1. Siekdami užtikrinti ryšį tarp Įstatymo projekto ir Kultūros tarptautiškumo koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. IV-977, siūlytume Įstatymo projekto 2 straipsnyje apibrėžti kultūros tarptautiškumo ir kultūrinės diplomatijos sąvokas ir jas išdėstyti taip:

„**Kultūros tarptautiškumas** – kultūros tarptautinio matmens plėtojimas, siekiant stiprinti kūrėjų, kultūros srities specialistų ir kultūros organizacijų potencialą tarptautiniu mastu ir skatinti kultūros raiškos įvairovę.“

„**Kultūrinė diplomatija** – valstybės priemonės, pasitelkiamos kaip įrankis valstybės žinomumui užsienyje stiprinti ir teigiamam valstybės įvaizdžiui formuoti, diplomatiniams santykiams plėtoti, sukuriantis palankią terpę santykių su kitomis šalimis plėtojimui, užsienio lietuvių įsitraukimui. Kultūrinė diplomatija stiprinamos valstybės „švelniosios“ galios, kuriamas pagrindas palankiam dvišaliam ir daugiašaliam bendradarbiavimui. Kultūrinė diplomatija yra novatoriškų ir veiksmingų sprendimų šaltinis, kuriant šalių pasitikėjimą viena kita“.

1.2. Siūlome Įstatymo projekto 3 straipsnio 6 punktą papildyti ir išdėstyti taip:

„6) bendradarbiavimo, įskaitant tarptautinį bendradarbiavimą, - formuodami ir įgyvendindami“ (toliau kaip *tekste*).

1.3. Siūlome Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą papildyti ir išdėstyti taip:

„2) formuodamos kultūrinės diplomatijos politiką, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais politiką; **prisidėdamos prie** atstovavimo Lietuvos kultūriniais interesams užsienyje užtikrinimo;“.

1.4. Siūlome Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 dalį papildyti ir išdėstyti taip:

„3. Lietuvos kultūros institutas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė ir kurios veiklos tikslas – stiprinti Lietuvos kultūros potencialą tarptautiniu mastu, įgyvendinti kryptingą Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje politiką ir, **bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (toliau – Užsienio reikalų ministerija) ir Lietuvos Respublikos diplomatinėmis atstovybėmis užsienyje (toliau – diplomatinės atstovybės), įgyvendinti kultūrinės diplomatijos tikslus**“ (toliau kaip *tekste*).

1.5. Siūlome Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Tarptautinį bendradarbiavimą kultūros srityje vykdo:

- 1) Užsienio reikalų ministerija ir diplomatinės atstovybės;
- 2) Lietuvos Respublikos kultūros atašė (toliau – kultūros atašė);
- 3) kitos ministerijos pagal jų kompetenciją;
- 4) Lietuvos kultūros institutas;
- 5) kitos institucijos ir įstaigos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta vykdyti šią funkciją.“

Tokią 8 straipsnio 2 dalies 2 punkto redakciją siūlome, atsižvelgdami į tai, kad Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalyje kultūros atašė nurodomi kaip atskiri subjektai, vykdantys tarptautinį bendradarbiavimą, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad jie nėra savarankiški subjektai kaip kitos institucijos ir įstaigos, vardinamos šioje dalyje. Juo labiau, kad 8 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad jie vykdo bendradarbiavimą Kultūros ministerijos kompetencijos veikimo srityje.

1.6. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu specialiųjų atašė statusą, jų paskyrimo ir atšaukimo tvarką, socialines garantijas ir kitus klausimus reglamentuoja **Diplomatinės tarnybos įstatymas** ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 12 d. nutarimas Nr. 1407 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatų patvirtinimo“, tačiau Įstatymo projekto 8 straipsnio 3 dalyje nustatomas visiškai kitoks teisinis reguliavimas, susijęs su kultūros atašė apibrėžimu, jo statusu ir veikla. Nei aiškinamajame rašte, nei poveikio vertinimo pažymyje nėra pateikiami argumentai, kodėl pasirinktas toks reguliavimas. Manytume, kad specialiųjų atašė sistema turėtų išlikti vieninga ir Įstatymo projekte turėtų būti numatyti tik būtini kultūros atašė veiklos ypatumai.

1.7. Siūlome Įstatymo projekto 16 straipsnį papildyti ir išdėstyti taip:

„16 straipsnis. Kultūros ir meno darbuotojai.

1. Kultūros ir meno darbuotojų sąrašą tvirtina kultūros įstaigos vadovas.

2. Kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.

3. Kultūros ir meno darbuotojų, vykstančių į užsienio valstybes dirbti lietuvių bendruomenėse, organizacijose ir kultūros įstaigose, darbo organizavimo tvarką ir darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu tvirtinamas Konkursų Lietuvos kultūros ir meno darbuotojams, vykstantiems dirbti į užsienio lietuvių bendruomenes, organizacijas ir kultūros įstaigas, organizavimo, atlyginimo už suteiktas paslaugas ir išmokų skyrimo ir mokėjimo, atsiskaitymo už skirtas lėšas ir atliktą darbą, kontrolės tvarkos aprašas *(toliau kaip tekste)*.

1.8. Atsižvelgdami į tai, kad Ministerija – „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – 2012–2020 m. kūrimo programos koordinatorė, atkreipiame dėmesį į kultūros – Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindo – puoselėjimo užsienio lietuvių gretose stiprinimo svarbą ir siūlome kultūros politikos principus užsienio lietuvių organizacijose ir kultūros įstaigose nustatyti atskiru įstatymo straipsniu arba užsienio lietuvių matmeniu papildant siūlomą Įstatymo projektą.

2. Dėl Įstatymo projekto aiškinamojo rašto:

2.1. Aiškinamojo rašte 11 punkte nėra paminėtas poreikis priimti Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalyje nurodytą Vyriausybės nutarimą. Abejonę kelia ir poreikis Vyriausybės nutarimu tvirtinti reikalavimus kultūros atašė.

2.2. Aiškinamajame rašte yra teigiama, kad „Svarbiausias kultūros atašė veiklos tikslas yra padėti Lietuvos menininkams, kultūros ir kūrybinėms įstaigoms ir įmonėms pasiekti tarptautinę rinką, remti kultūros ir kūrybinių sektorių profesionalus, siekiant ilgalaikio tarptautinio bendradarbiavimo ir realaus kultūros ir kūrybinių sektorių eksporto, ir, pasinaudojant jų veiklos rezultatais, pristatyti Lietuvą ir Lietuvos kultūrą pasaulyje. Šio tikslo pasiekti be kultūros atašė tinklo nėra galimybių, todėl įstatymo projektu panaikinamos bet kokios ateities teisėkūros iniciatyvos naikinti kultūros atašė tinklą. Įstatymo projektu siekiama išlaikyti specifinį statusą turintį kultūros atašė tinklą. Numatomas šios nuostatos įsigaliojimas siejamas su atašė pertvarka, kuri numatoma 2022 m. sausio 1 d.“, tačiau nėra paaiškinama, kodėl kultūros atašė tinklas turi specifinį statusą, apie kokias „ateities teisėkūros iniciatyvas naikinti kultūros atašė tinklą“ užsimenama. Taip pat nėra aišku, apie kokią atašė pertvarką yra kalbama. Siūlytume šiais aspektais papildyti aiškinamąjį raštą ir nurodyti detalesnę, konkretesnę argumentaciją.

2.3. Atsižvelgdami į aiškinamajame rašte konstatuotą tarpinstitucinio bendradarbiavimo poreikį, taip pat siūlytume į numatomą formuoti Lietuvos kultūros instituto tarybą įtraukti Ministerijos atstovą, kas užtikrintų glaudesnį Ministerijos, Kultūros ministerijos ir Lietuvos kultūros instituto bendradarbiavimą ne tik formuojant kultūros politiką, bet ir ją įgyvendinant.

Viceministras

Darius Skusevičius

A. Sakalauskaitė, tel. 87065 2724, el. paštas asta.sakalauskaite@urm.lt
L. Žukauskaitė, tel. 87065 2867, el. paštas lina.zukauskaite@urm.lt
J. Satkūnienė, tel. 87065 2419, el. paštas jurgita.satkuniene@urm.lt

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Kultūros ministerijai

2019-08-29 Nr. (13)-SD-492
į 2019-07-11 Nr. S2-1927

DĖL KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos savivaldybių asociacija, išanalizavusi Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą (toliau - Projektas), teikia šias pastabas bei siūlymus:

1. Šiame Projekte labai mažai kalbama apie regionus – regioninę kultūros politiką. Todėl siūlome:

1.1. Papildyti 1 straipsnyje numatytą tikslą ir išdėstyti taip: „Šio įstatymo tikslas – nustatyti bendruosius kultūros politikos principus, pagrindinių kultūros politiką formuojančių ir įgyvendinančių **valstybės ir savivaldybių** institucijų kompetenciją ir **vaidmenį, užtikrinant valstybės, regionų ir savivaldybių kultūros politikos formavimą bei įgyvendinimą**, kultūros finansavimo principus, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių kultūros įstaigų ir kompetencijų centrų statusą, kultūros ir meno darbuotojų statusą, valstybinių kultūros ir meno premijų skyrimo principus ~~santyki tarp valstybės ir savivaldybių institucijų įgyvendinant kultūros politiką.~~“ Atkreipiamo dėmesį, kad Regioninės plėtros įstatymas numatyto regioninės politikos tikslą: „*Mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp regionų ir pačiuose regionuose, skatinti visoje valstybės teritorijoje tolygią ir tvarią plėtrą*“, o tai labiau atitiktų bendruosius kultūros politikos principus: „*tautinio tapatumo*“, „*kultūros prieinamumo*“, „*bendradarbiavimo*“ ir kt.;

1.2. Papildyti 2 straipsnį šiomis sąvokomis: „**Regionų kultūra**“ ir „**Regioninė kultūros politika**“;

1.3. Papildyti Projektą nauju skyriumi ir jį įvardinti „**Regioninė kultūros politika**“.

2. Siūlome papildyti 2 straipsnio 11 punktą po žodžių „...organizacijų plėtros įstatyme“ įrašyti žodžius „**Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Lietuvos Respublikos regionų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme**“.

3. Atsižvelgiant į tai, jog Projekto tikslu valstybė ir **savivaldybės** įvardintos kaip pagrindinės kultūros politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos, manome, kad „*Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje*“ (19 straipsnis), iš ketvirto skyriaus turi būti perkeltas į **antrą skyrių 7 straipsniu**, nes savivaldybės yra viena iš svarbiausių kultūros politikos formavimo ir įgyvendinimo grandžių regioniniu ir vietos lygmeniu. Tuo pačiu Projekto 7 straipsnį laikyti 8 ir t. t..

4. Projekto 49 7 straipsnį išdėstyti taip:

„**7. Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje**

1. Savivaldybės taryba:

1) **atsižvelgdama į valstybinę kultūros strategiją, nacionalinės ir regioninės kultūros politikos prioritetus, vietos bendruomenės poreikius, nustato savivaldybės ilgalaikius kultūros plėtros tikslus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas kultūros sritis, skatina viešą ir privačią partnerystę kultūros srityje;**

2) formuoja savivaldybės kultūros politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;

3) programų ar projektų pagrindų finansuoja ir kitaip prisideda prie savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančių kultūros srityje veikiančių fizinių ir juridinių asmenų veiklos.

4) įgyvendindama kultūros politiką rengia, sudaro ir vykdo susitarimus su kitomis institucijomis Lietuvoje ir užsienyje;

5) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje, tarp savivaldybių ir regione.

2. Savivaldybės vykdomoji institucija:

1) įgyvendina savivaldybės kultūros politiką, dalyvauja įgyvendinant valstybės ir regioninę kultūros politiką;

2) vykdo kultūros objektų plėtrą, užtikrina jų teikiamų paslaugų prieinamumą gyventojams;

3) analizuoja kultūros būklę savivaldybėje, teikia pasiūlymus savivaldybės, valstybės ir kitoms institucijoms kultūros sričių klausimais;

4) vykdo kultūros ir meno programų, projektų ir kitokių priemonių finansavimą.“

5. Projekte numatoma įvesti „*Bazinį kultūros paslaugų rinkinį*“, kurio įgyvendinimui bus skirtas tikslinis valstybės finansavimas. Todėl manome, jog reikės keisti ir Vietos savivaldos įstatymo 6 ir 7 straipsnius. Taip pat neaišku, kokios tai bus paslaugos ar vienodos visoms savivaldybėms nepriklausomai nuo jų dydžio ar miestas, ar kaimiškasis rajonas, kas ir kaip finansuos, kas bus atsakingas už paslaugų teikimą ir pan.

6. Projekto 14 straipsnyje minimi „*Kompetencijų centrai*“, tačiau nepakankamai pagrįstas jų aktualumas. Šiame straipsnyje įvardinta, kad centrai užtikrina teikiamų paslaugų prieinamumą, vykdo teikiamų paslaugų stebėseną, koordinuoja ir derina kitų kultūros įstaigų veiklą. Neaišku ar šis centras numatomas funkcijas teiks bibliotekoms, kultūros centrams, muziejams ir savivaldybėms ar bus skirtingi, t. y. priklausomai nuo kultūros lauko srities. Manome, jog reikia sukonkretinti ir pagrįsti tokių centrų, ypač regionuose būtinybę, finansavimą ir kt. Taip pat siūlytume vadinti „**Kultūros kompetencijų centru**“, nes Regioninės plėtros įstatymo projekte Kompetencijos centro sąvoka nesutampa su šiame Projekte patekta sąvoka.

7. Atkreipiame dėmesį, kad Projekte nenustatytas savivaldos vaidmuo kultūros paveldo apsaugos srityje, nes Projekte kalbama tik apie „*Išskirtines kultūros vertybes*“. Todėl siūlome apibrėžti valstybės ir savivaldybių kompetencijas kultūros paveldo apsaugos srityje. Projekte pasigendama ir platesnio požiūrio į etninę kultūrą.

8. Tuo pačiu pažymime, kad savivaldybėms iškilo daug klausimų dėl šio projekto, todėl siūlytume artimiausiu metu suorganizuoti susitikimą ir su savivaldybių administracijų ir savivaldybių kultūros įstaigų atstovais aptarti jiems iškilusius klausimus.

Direktorė

Roma Žakaitienė

LR Kultūros ministerijai

2019-09-09, Vilnius

DĖL KULTŪROS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras, išanalizavęs LR Kultūros ministerijos parengtą Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą, teikia šiuos pasiūlymus įstatymo projekto tobulinimui.

Atsižvelgiant į Kultūros politikos kryptių strategiją „Kultūra 2030“, Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, LR Vyriausybės programą bei kitus nacionalinius ilgalaikės reikšmės strateginius dokumentus, darytina išvada, kad valstybės ir savivaldybių pavaldume tiek kultūros, tiek ir kitose viešosios politikos srityse esančių įstaigų tinklas turi būti mažinamas, o vietoje jų skatinamas privačios iniciatyvos nevyriausybinių organizacijų (NVO) kūrimasis ir/ar jau veikiančių NVO tinklo stiprinimas. Įvertinus šiuo metu esamą kultūros įstaigų tinklą (analizės duomenys pateikti čia) siūlome šiuo įstatymu įtvirtinti galimybę stiprinti kultūros srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų veiklą savivaldybėse, o savivaldybes skatinti kuo daugiau kultūros paslaugų teikti ne per savo biudžetines įstaigas, o perkant paslaugas iš nepriklausomų kultūros teikėjų – nevyriausybinių organizacijų.

Todėl atsižvelgiant į aukščiau minėtų dokumentų tikslus bei atliktų analizių duomenis, teikiame šiuos pasiūlymus Kultūros pagrindų įstatymo projekto tobulinimui.

12 straipsnis. Kultūros įstaigų sistema

1. Kultūros įstaigų sistemą sudaro:

- 1) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė;
- 2) kultūros įstaigos, kurių savininkės yra savivaldybės;
- 3) kiti kultūros paslaugų teikėjai.

2. Kultūros įstaigų sistemos tikslas – užtikrinti tolygų kultūros paslaugų teikimą visoje Lietuvos teritorijoje, sudaryti sąlygas ir galimybes visoms visuomenės grupėms susipažinti su materialiu ir nematerialiu kultūros paveldu, kultūros ir meno raiškos įvairovę, skatinti asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.

3. Valstybė šio straipsnio 2 dalyje numatytą tikslą įgyvendina per kultūros įstaigas, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės. Kultūros srityse ar teritorijose, kuriose nėra veikiančių kultūros įstaigų, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės, šio straipsnio 2 dalyje numatytas tikslas įgyvendinamas pasitelkiant kitus kultūros paslaugų teikėjus.

4. Atskiromis kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, funkcijoms, tiesiogiai nesusijusioms su kultūros paslaugų teikimu, vykdomi gali būti steigiamos biudžetinės įstaigos ar viešosios įstaigos, padedančios įgyvendinti teisės aktais nustatytus uždavinius.

19 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Savivaldybės taryba:

1) nustato kultūros politikos savivaldybėje prioritetus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamas kultūros sritis;

2) steigia kultūros įstaigas ~~į viešąją valdžią~~;

3) skatina viešą ir privačią partnerystę kultūros srityje;

4) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos:

1) kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją savivaldybėje kultūros srities klausimais;

2) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

Labdaros ir paramos fondas "Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras"

☎ tel.: +370 67813713 ✉ Odminių g. 12, LT-01122 Vilnius 🌐 www.nisc.lt ✉ info@nisc.lt
įmonės kodas 192013926 # a/s LT36 7044 0600 0109 6326, AB SEB bankas, b/k 70440

Siūlome išbraukti 12 straipsnio 3 ir 4 dalis, taip pat 19 straipsnio 1 dalies 2 punktą, kadangi jos suponuoja mintį, kad tik biudžetinės įstaigos gali vykdyti kultūrinės paslaugas, o jei jau tokių biudžetinių įstaigų nėra (nors taip nėra nė vienoje iš 60 savivaldybių), tik tuomet kultūrinės paslaugas gali teikti kiti kultūros paslaugų teikėjai. Atsisakyti šių straipsnio dalių dar būtina ir dėl to, kad savivaldybės turi laikytis LR Vietos savivaldos įstatymo 9¹ straipsnio, kuris imperatyviai nurodo draudimą savivaldybėms steigti naujus juridinius asmenis, jei toje srityje jau yra veikiančių kitų juridinių (ir/ar fizinių) asmenų, galinčių tokias paslaugas teikti. Pažymėtina, kad Lietuvoje tiek nacionaliniu, tiek ir savivaldybių mastu veikia platus kultūros įstaigų – nevyriausybinių organizacijų tinklas, iš kurio tiek nacionalinės valdžios institucijos (Kultūros ministerija, Kultūros taryba, kitos institucijos), tiek ir savivaldybės konkurso būdu gali ir turi pirkti kultūros srities paslaugas ar teikti paramą kultūros renginių bei kitos kultūrinės veiklos organizavimui.

15 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų funkcijos įgyvendinant kultūros politiką

1. Nevyriausybinių organizacijų, bendradarbiaudamos su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, turi teisę:

- 1) teikti siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl kultūros srities teisinio reglamentavimo tobulinimo, kultūros politikos kryptių ir prioritetų nustatymo;
- 2) atstovauti savo ir savo narių interesams;
- 3) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti sprendžiant dėl meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo;
- 4) steigti paramos fondus kultūros ir meno kūrėjams, steigti premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą;
- 5) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, formuodamos ir įgyvendindamos kultūros politiką, bendradarbiauja su nevyriausybinių organizacijomis, informuodamos ir konsultuodamos teisės aktais priskirtų funkcijų klausimais, įtraukdamos nevyriausybinių organizacijų atstovus į tarybas, komisijas ar darbo grupes konkrečioms klausimams spręsti.

3. Valstybės ir savivaldybių institucijos, konkurso būdu skirdamos finansavimą kultūros įstaigų projektams finansuoti, prioritetą teikia nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimui. Biudžetinių įstaigų projektai finansuojami tik tokiu atveju, kai konkurse nedalyvauja nevyriausybinių organizacijų, arba jų pateikti projektai neatitinka projektų finansavimo atrankos konkurso nuostatų.

Siūlome įtraukti šį punktą dėl to, kad taip būtų užtikrinta lygiateisė konkurencija tarp nevyriausybinių organizacijų, kurių veiklos neišlaiko valstybės ar savivaldybių institucijos ir biudžetinių įstaigų, kurias kontroliuoja ir jų veiklą išlaiko valstybės ar savivaldybių institucijos. Taip pat toks įstatyminis apibrėžimas įtvirtintų galimybę plėtoti kultūros srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų sektoriui ir teikti vis daugiau kokybiškų, inovatyvių kultūrinių paslaugų.

Prašome informuoti apie sprendimą dėl šių pasiūlymų. Taip pat esame pasirengę bendradarbiauti derinant šių pasiūlymų formuluotes ir jų turinį

Direktorius

Martinus Žaltauskas

VšĮ NVO teisės institutas, kodas 300024285
Tel. 8 696 87335, el. p. info@nvoteise.lt, Saulėtekio al. 9, I korp. 904 k., Vilnius

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

2019-09-14 Nr. 19/14

DĖL KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Susipažinę su parengtu Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projektu (toliau - Projektas), teikiame šias pastabas bei siūlymus:

Įstatymo projekto 12 straipsnio 1 dalyje išvardinama kultūros įstaigų sistema, kurią sudaro:

- 1) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė;
- 2) kultūros įstaigos, kurių savininkės yra savivaldybės;
- 3) kiti kultūros paslaugų teikėjai.

12 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama, kad kultūros įstaigų tinklo paskirtis visoms visuomenės grupėms sudaryti sąlygas ir galimybes susipažinti su materialiuoju ir nematerialiuoju kultūros paveldu, kultūros raiškos įvairove, skatinti asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.

Tačiau šio straipsnio 3 dalis užkerta kelią prisijungti prie šios siūlomos sistemos nevyriausybiniams kultūros įstaigoms, jeigu kultūros srityse ar teritorijose jau yra kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė. Akivaizdu, kad įtvirtindamas šią nuostatą įstatymo leidėjas siekia optimizuoti kultūros įstaigų tinklą, prioritetą suteikdamas valstybinėms įstaigoms. Visgi Lietuvos Respublikos strateginiuose dokumentuose, Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, bei kitose teisės aktuose įtvirtinta kita kryptis, kuri orientuota į paslaugų perdavimą nevyriausybiniams organizacijoms. Pavyzdžiui, 2014-2020 m. Nacionalinės pažangos programoje iškeltas tikslas perduoti bent 15 procentų savivaldybių teikiamų paslaugų teikti nevyriausybiniams organizacijoms. Manome, kad ši projekto nuostata apsunkins siekiamų tikslų įgyvendinimą.

15 straipsnyje apibrėžiamos nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) funkcijos įgyvendinant kultūros politiką. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad projekte įtvirtintos formos, kuriomis norima įgyvendinti NVO ir valdžios institucijų partnerystę. Siekiant praplėsti bei užtikrinti efektyvų bendradarbiavimą, siūlome įtvirtinti nuostatą, kuri įpareigotų valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas konsultuotis su NVO visais kultūros klausimais.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome pakeisti Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto 12 ir 15 straipsnių nuostatas sekančiai:

12 straipsnio 3 dalis:

Valstybė šio straipsnio 2 dalyje numatytą tikslą įgyvendina per kultūros įstaigas, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės, **ir per kitus kultūros paslaugų teikėjus. Kultūros srityse ar teritorijose, kuriose nėra veikiančių kultūros įstaigų, kurių savininkės yra valstybė ar**

~~savivaldybės, šio straipsnio 2 dalyje numatytas tikslas įgyvendinamas pasitelkiant kitus kultūros paslaugų teikėjus.~~

15 straipsnio 2 dalis:

Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, formuodamos ir įgyvendindamos kultūros politiką **privalo konsultuotis su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendradarbiauti informuojant ir konsultuojant jas bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis,** ~~informuodamos ir konsultuodamos~~ teisės aktais priskirtų funkcijų klausimais, **įtraukiant** ~~įtraukdamos~~ nevyriausybinių organizacijų atstovus į tarybas, komisijas ar darbo grupes.

Pagarbiai

Direktorius

Rytis Jokubauskas

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai

2019-09-16 Nr. S-189

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Išvadas ir pastabas dėl Kultūros ministerijos parengto Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo (toliau – Kultūros įstatymas) projekto Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKGT) buvo pateikusi Kultūros ministerijai 2019-08-19 raštu Nr. S-181 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymo“. Kultūros ministerijos teigimu, 2019 m. rugsėjo 11 d. paskelbtas atnaujintas Kultūros įstatymo projektas buvo pakoreguotas pagal suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus, tačiau į šį atnaujintą Kultūros pagrindų įstatymo projektą (toliau – atnaujintas projektas) esminiai EKGT siūlymai nepateko, todėl čia pakartotinai pateikiame ankstesnės EKGT išvadas, taip pat pastabas dėl naujų nuostatų atnaujintame projekte.

Minėtame EKGT rašte džiaugėmės dėl puikios Kultūros įstatymo preambulės, kurioje kultūra įvardijama kaip Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas, joje reiškiamas pagarba bendruomenių teisėms į kultūrinį tapatumą, dalyvavimą kultūroje, savirealizaciją ir tradicijų puoselėjimą, pabrėžiama gimtosios kalbos, etninių tradicijų, istorinės atminties ir paveldo reikšmė saugant, kuriant ir puoselėjant lietuvių tautos savitumą pasaulyje. Deja, atnaujintame projekte preambulės tekstas buvo šiek tiek pakeistas – vietoje „lietuvių tautos savitumo“ įrašytas „Lietuvos kultūrinio savitumo“ saugojimas, kūrimas ir puoselėjimas pasaulyje.

Pakartotinai atkreipiame dėmesį, kad Kultūros įstatymo projektas (išskyrus kai kurias dar likusias jo preambulėje nuostatas) eliminuoja dabartiniu metu Lietuvoje galiojančias teises nuostatas dėl etninės kultūros, lietuviškos tautinės tapatybės išsaugojimo bei tęstinumo strateginės svarbos. Tos nuostatos įtvirtintos ne tik Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme. Pastarojo įstatymo 4 straipsnio 3 dalis nustato, kad Vyriausybė, rengdama naujų ir galiojančių įstatymų pakeitimo projektus, jų nuostatas suderina su Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatomis. Taip pat svarbus šio įstatymo priedėlis „Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindai“, kurio skirsnys „Kultūros politika“ įvardijama valstybės pareiga išsaugoti ir puoselėti nacionalinės kultūros tapatumą globojant etninę kultūrą ir vietos tradicijas, remiant užsienio lietuvių bendruomenių pastangas išsaugoti tautinį tapatumą. Į tai Kultūros įstatymo projekte neatsižvelgta: jame iš viso nėra termino *etninė kultūra*, o *tautinis tapatumas*, nors ir įvardytas 3 straipsnyje kaip vienas iš bendrųjų kultūros politikos principų, tačiau tėra deklaracija, kadangi tautiniam tapatumui išsaugoti ir stiprinti nėra numatyta jokių priemonių, net pagrindinių institucijų, kurios būtų atsakingos už jų įgyvendinimą.

Tuo tikslu reikėtų koreguoti Antrąjį skirsnį „Kultūros politikos formavimas, įgyvendinimas ir finansavimas“, papildant jį atskiru straipsniu „Lietuvos valstybės tapatumo, etninių tradicijų tęstinumo ir bendruomenių dalyvavimo kultūroje užtikrinimas“ – šis straipsnis puikiai derėtų šalia jau esamo 9 straipsnio „Tarptautinis bendradarbiavimas kultūros srityje“. Be to, Antrąjį skirsnį reikėtų papildyti nauju straipsniu „Seimui atskaitingų institucijų kompetencija kultūros politikos srityje“, kuriame būtų trumpai apibendrinta ne tik EKGT, bet ir Valstybinės kultūros paveldo komisijos bei Valstybinės lietuvių kalbos komisijos kompetencija padedant spręsti klausimus kultūros politikos srityje (apie tai, kad šias institucijas steigia Seimas, 4 straipsnio 7 punkte tik užsiminta). Šis straipsnis galėtų įsiterpti tarp 4 straipsnio, kuriame apibrėžiama Seimo

kompetencija kultūros politikos srityje, ir 5 straipsnio, apibrėžiančio Vyriausybės kompetenciją.

Taip pat siūlome koreguoti Antrojo skirsnio 8 straipsnį „Viešojo administravimo subjektai, įgyvendinantys kultūros politiką“, kurio 1 dalyje išvardytos penkios institucijos (Lietuvos kultūros taryba (toliau – LKT); Lietuvos kultūros institutas; Lietuvos kino centras; Kultūros paveldo departamentas; Žiniasklaidos rėmimo fondas), tačiau tarp jų nėra nė vienos, kuri būtų įpareigota užtikrinti etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo politikos įgyvendinimą. I ši institucijų sąrašą būtina įtraukti Lietuvos nacionalinį kultūros centrą, kuris pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. ĮV-654 patvirtintų nuostatų 8.1 punktą turi „įgyvendinti valstybės politiką regionų, etninės kultūros, mėgėjų meno, tradicijų tęstinumo ir plėtos, Lietuvos visuomenės ir pasaulio lietuvių kūrybiškumo, kultūros raiškos srityse, rūpintis nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimu, gaivinimu ir tęstinumu“.

Kultūros įstatyme niekur nėra apibrėžtos pagrindinės kultūros sritys, nors 13 straipsnio 2 dalyje nustatoma: „Valstybė pagal valstybės biudžeto galimybes užtikrina pagrindinių kultūros sričių <...> finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų“, o terminas *kultūros sritys* nuolat pasikartoja įvairiuose straipsniuose (3, 7, 10, 12, 13, 16, 20 ir kt.). Toks pagrindinių kultūros sričių įvardijimo Kultūros įstatyme vengimas neatitinka teiginio, pateikto jo Aiškinamajame rašte (1 p.): „Kultūros politika apima *inter alia* strateginių kultūros vystymosi sričių (krypčių) nustatymą [pabraukta mūsų], valstybės poreikius ir galimybes atitinkančio kultūros finansavimo modelio parinkimą, priemonių, leidžiančių užtikrinti saviraiškos laisvę, nustatymą“. Siūlytume remtis Estijos pavyzdžiu, kuri svarbiausiame kultūrą reglamentuojančiame teisės akte „Pagrindiniai kultūros politikos principai iki 2020 m.“ aiškiai apibrėžė ne tik pagrindines kultūros sritis, bet ir kiekvienos jų prioritetus (Architektūros; Dizaino; Scenos menų; Filmų kūrybos; Muzikos; Literatūros ir leidybos; Vizualinių menų; Kultūrinės žurnalistikos ir medijų; Kultūrinės įvairovės; Paveldo konservavimo; Muziejų; Bibliotekų; Liaudies kultūros).

Aptariamame Kultūros įstatyme labai trūksta aiškaus kultūros politikos prioritetų nustatymo, nors 8 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad LKT veiklos tikslas – „vadovaujantis kultūros politikos prioritetais sudaryti sąlygas įvairiapusei kultūros ir meno plėtrai bei sklaidai <...>“. Turime pastebėti, kad atskiros kultūros sritys gali turėti specifinius prioritetus, todėl siūlome vadovautis jau minėtu estų pavyzdžiu, kai kiekvienai sričiai nustatomi atskiri prioritetai.

Atkreiptinas dėmesys, kad Kultūros įstatymo projekte visiškai neužsiminta apie nematerialiąsias kultūros paveldo vertybes, nors Lietuva yra ratifikavusi UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvenciją ir įsipareigojusi ją įgyvendinti, yra sudaromas Nematerialaus kultūros paveldo sąvadas (atskirai nuo Kultūros vertybių registro, paminėto Kultūros įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje), o kai kurias ypatingos vertės nacionalines nematerialaus kultūros paveldo vertybes skelbia UNESCO. Taigi atitinkamai reiktų taisyti 14 straipsnį „Nacionalinės reikšmės kultūros vertybės“.

Atnaujintas projektas papildytas skirsniu „Regioninė kultūros politika“, kurio 1 dalyje apibrėžiant regioninės kultūros politikos tikslą paminėtas ir siekis „užtikrinti etnografinių regionų savitumo išsaugojimą“. Tačiau toliau lieka nebeaišku, kas slypi po *regiono* sąvoka, nes 22 straipsnyje „Regioninės kultūros tarybos“ kalbama tik apie apskrityse LKT sudarytas regionines tarybas ir visiškai neužsimenama apie etnografiniuose regionuose EKGK sudarytas regionines tarybas (jos įtvirtintos Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymu). Iš esmės 22 straipsnis daugiau atitinka Lietuvos kultūros tarybos įstatymo paskirtį (reglamentuoti LKT ir jos padalinių veiklą), todėl vengiant dubliavimo siūlome Kultūros įstatyme šio straipsnio atsisakyti.

Kitos EKGK pastabos dėl Kultūros įstatymo projekto pateikiamos 2 priede. Siūlome iš esmės tobulinti Kultūros įstatymo projektą.

PRIDEDAMA: Papildomos EKGK pastabos dėl Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto, 2 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Papildomos EKG pastabos dėl Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto

Papildomai atkreipiame dėmesį į šiuos Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto trūkumus pastraipsniui.

Pirmojo skirsnio 2 straipsnyje „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ labai trūksta apibrėžimų, kas yra:

- *Kultūros politika;*
- *Kultūros sritys* (jos minimos toliau 3, 7, 10, 12, 13, 16, 20 straipsniuose);
- *Viešieji visuomenės kultūriniai poreikiai* (jais remiantis apibrėžiama sąvoka *kultūros paslauga*).

Kai kurie 2 straipsnyje pateikti apibrėžimai kelia abejonų:

- *Kultūros paslauga* nepagrįstai apribojama vien menine ar pažintine veikla, kai dalyvavimas kultūroje turėtų būti platesnis – pažintinė veikla dar neužtikrina ištraukimo į kultūrinį vyksmą, o *meno* sąvoka yra siauresnė už *kultūros* (pavyzdžiui, papročių ir tautinės tapatybės puoselėjimas yra kultūros reiškiny, ne vien meno);
- Sąvoka *Nacionalinės reikšmės kultūros vertybės* apima vien į materialiąsias kultūros vertybes, pamirštant nematerialųjį kultūros paveldą, nors Lietuva yra ratifikavusi UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvenciją ir įsipareigojusi ją įgyvendinti, yra sudaromas Nematerialaus kultūros paveldo sąvadas.

2 straipsnio 10 dalyje nurodoma, kad kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kituose su kultūra susijusiuose įstatymuose, tačiau tarp išvardytų įstatymų liko nepaminėtas Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymas (jame apibrėžta *tautinio paveldo produkto* sąvoka, kuri paminėta Kultūros įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 14 punkte) ir kiti svarbūs įvairias kultūros sritis reglamentuojantys teisės aktai, taip pat UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvencija, pateikianti sąvokos *nematerialus kultūros paveldas* išaiškinimą.

6 straipsnio „Ministerijų kompetencija kultūros politikos srityje“ 1 dalyje apibrėžiant Kultūros ministerijos kompetenciją nurodoma, kad ministerija rengia kultūros srities plėtros programą (6 str. 2 punktas). Tačiau lieka neaišku, ar kalbama apie vieną visai kultūros sričiai skirtą plėtros programą, ar apie tam tikrai kultūros sričiai skirtą programą. Tai esminis skirtumas, nes pirmuoju atveju tai būtų labai svarbus kultūros politikos dėmuo ir Kultūros įstatyme būtina atskiru straipsniu reglamentuoti bendrosios kultūros srities plėtros programos parengimą bei įgyvendinimą. Atkreipiame dėmesį, kad dabartiniu metu Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 8 straipsnio 1 dalis nustato: „Etninės kultūros globos taryba inicijuoja ir padeda Vyriausybei parengti etninės kultūros plėtros valstybinę programą bei koordinuoti jos įgyvendinimą“.

12 straipsnyje „Patariamiosios kultūros sričių tarybos“ trūksta aiškumo, kad tos patariamiosios tarybos sudaromos būtent prie Kultūros ministerijos. Praverstų aiškiau apibrėžti, koks būtų Kultūros ministerijos santykis su Seimui atskaitingomis ekspertinėmis kultūros

institucijomis (pavyzdžiui, koks bus santykis tarp Kultūros ministerijos sudarytos Etninės kultūros tarybos ir Seimui atskaitingos EKG).

13 straipsnio „Kultūros finansavimo šaltiniai ir kultūros finansavimo skatinimas“ 2 dalyje kalbama tik apie kultūros įstaigų finansavimą ir visiškai neužsimenama apie valstybės paramą nevyriausybinėms kultūros organizacijoms, kai daugelyje Europos šalių yra užtikrinamas finansavimas pagrindinėms tam tikrą kultūros sritį atstovaujančioms NVO, kad šios organizacijos būtų pajėgios išsilaikyti ir pilnavertiškai bendradarbiauti formuojant ir įgyvendinant kultūros politiką (geras pavyzdys – Estijos patirtis).

15 straipsnio „Kultūros įstaigų sistema“ 1 dalyje nurodoma, kad kultūros įstaigų sistema sudaro tik tos kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė arba savivaldybės, taip pat dar įvardijami „kiti kultūros paslaugų teikėjai“. Manytume, kad šioje sistemoje būtina aiškiai įvardyti ir NVO, kadangi šio sektoriaus įnašas į bendrą kultūros lauką yra tikrai svarbus. Atkreipiamė dėmesį, kad Kultūros įstatymo 2 straipsnyje pateiktas sąvokos *kultūros įstaiga* apibrėžimas nurodo, kad tai yra bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, teikiantis kultūros paslaugas, todėl tikėtina, kad tai gali būti ir NVO. Todėl siūlome papildyti 15 straipsnio 1 dalį punktu „kultūros įstaiga, turinti nevyriausybines organizacijos statusą“. Tuo labiau, kad nevyriausybines organizacijas gali svariai prisidėti prie Kultūros įstatymo projekto 15 straipsnio 2 dalyje apibrėžto kultūros įstaigų sistemos tikslo įgyvendinimo – būtent NVO ypač sėkmingai skatina asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.

17 straipsnyje „Kompetencijų centrai“ trūksta aiškumo, kokiais kriterijais remiantis būtų pripažįstamos tokių centrų kompetencijos, kaip tokie centrai pasiskirstys kompetencijomis pagal atskiras kultūros sritis. Susidaro įspūdis, kad paliekama daug laisvės laisvai interpretuoti kompetencijų centro statuso suteikimo galimybes, nors toks statusas gerokai išplėstų tų institucijų galias ir netgi leistų formuoti vieningus rekomendacinius kultūros įstaigų teikiamų kultūros paslaugų kriterijus (17 str. 3 dalies 2 punktas).

18 straipsnyje „Nevyriausybinių organizacijų funkcijos įgyvendinant kultūros politiką“ įvardyta NVO teisė steigti paramos fondus, premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą (18 str. 2 d. 4 p.), tačiau visame Kultūros įstatyme net neužsiminta apie nevyriausybinių organizacijų teisę pačioms gauti paramą iš valstybės savo funkcijų įgyvendinimui. Tokia nuostata ne tiek skatintų, kiek žlugdytų NVO iniciatyvas kultūros srityje.

20 straipsnio „Kultūros ir meno premijos“ 4 dalyje per siaurai traktuojama, už kokius nuopelnus galėtų būti skiriamos Vyriausybės premijos – vien už „novatoriškus ir originalius kūrybos procesus ir (ar) jo metu tarptautiniu ar nacionaliniu mastu pasiektus rezultatus“. Šį nuopelnų sąrašą būtina papildyti, sudarant galimybes gauti Vyriausybės premijas ir už išliekamąją vertę turinčių nacionalinių kultūros vertybių (tame tarpe nematerialaus kultūros paveldo) išsaugojimą bei kitas kultūrines veiklas, atitinkančias šio įstatymo preambulėje įvardytas nuostatas.

**KONCERTINĖ ĮSTAIGA
LIETUVOS VALSTYBINIS SIMFONINIS ORKESTRAS**

Budžetinė įstaiga, Vilniaus g. 6-1, LT-01102 Vilnius,
tel. (8 5) 262 8127, el. p. kanceliarija@lvso.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre; kodas 190755747

Lietuvos Respublikos Seimo
Kultūros komitetui

2019-09-18 Nr. 4R-61

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

DĖL KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Koncertinė įstaiga Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras (toliau – LVSO) teikia pastabas ir komentarus dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo:

1. Kultūros kompetencijų centrai. Įstatymo projekte yra pažymėta, kad nacionalinio kompetencijų centro funkcijas gali vykdyti tik nacionalinės kultūros įstaigos, tačiau nei viename straipsnyje nėra numatyta, kad tokias funkcijas gali vykdyti kuri nors kita įstaiga kaip tai buvo minėta 2019 m. rugsėjo 13 d. projekto pristatyme. Taip pat tokių centrų kūrimas kelia klausimų, ar tinkamai buvo ištirtas kultūros įstaigų tinklas, kiekvieno įstaigos segmento veiklos pobūdis bei veikimo principai.

Visų pirma, tai kas tinka bibliotekų tinklui, nebūtinai tinka koncertinėms įstaigoms ar teatrams. Kalbant apie koncertines įstaigas, reikėtų pažymėti, kad joms būdinga konkurencija, kuri skatina ieškoti naujų, inovatyvių koncertinių formų, programų bei atlikėjų. Todėl vienos iš koncertinių įstaigų įgalinimas tapti konsultantės, metodinės ir ekspertinės pagalbos teikėja, kultūros paslaugų kriterijų formuotoja, stebėsenos vykdytoja ir veiklos rezultatų teikėja gali sąlygoti pastarosios institucijos viršenybę, monopoliją.

Be to, meno darbuotojų mokymai ir kvalifikacijos tobulinimas efektyviau vyktų, jei kiekviena įstaiga galėtų mokymus organizuoti pati dėl savo veiklos specifiškumo, esamo poreikio, atsižvelgiant į užimtumą ir pan.

2. Valstybinės kultūros įstaigos. Įstatymo projekto 1 straipsnyje minima, kad šio įstatymo tikslas - nustatyti bendruosius kultūros politikos principus, pagrindinių kultūros politiką formuojančių ir įgyvendinančių valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją ir vaidmenį užtikrinant valstybės,

regionų ir savivaldybių kultūros politikos formavimą bei įgyvendinimą, kultūros finansavimo principus, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių kultūros įstaigų, kultūros kompetencijų centrų, kultūros ir meno darbuotojų statusą, valstybės kultūros ir meno premijų skyrimo principus, nevyriausybinių organizacijų vaidmenį įgyvendinant kultūros politiką. Tačiau įstatymo projekte apie valstybines kultūros įstaigas, o taip pat ir apie savivaldybių kultūros įstaigas, jų sąvokas, kompetenciją, vaidmenį, svarbą kultūros įstaigų tinkle ir pan. nėra kalbama. Reikėtų pažymėti, kad valstybinės kultūros įstaigos vykdo itin svarbią misiją, itin svariai prisideda prie kultūros prieinamumo didinimo, užtikrina kokybiškų paslaugų teikimą vartotojams, skatina jaunos atlikėjus ir kūrėjus kurti, dalyvauti kultūrinėje veikloje, edukuoja publiką, reprezentuoja Lietuvą ir jos kultūrą pasaulyje ir t.t. Todėl šios įstaigos tampa diskriminuojamos, neįvertinant jų svarbos ir indėlio kultūriniame gyvenime.

Orkestro vadovas

Stasys Pancekauskas

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Naugarduko g. 10, LT-01309 Vilnius,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302951857

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija,
El. p. dmm@lrkm.lt

2019-09-20

Nr. S-218(4.10)

kopija: Roberta Emilija Miliutienė
El. p. roberta.miliutiene@lrkm.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos kultūros taryba (toliau – Taryba) teikia Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai (toliau – Ministerijai) pastabas dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto (toliau – Projekto).

Taryba atkreipia dėmesį dėl Projekto 4 skirsnio, t. y. Regioninės kultūros politikos apibrėžimo principų. Taryba siūlytų peržiūrėti Projekte nurodytą regioninės kultūros politikos tikslą. Tolygios kultūrinės raidos įgyvendinimo regionuose tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. ĮV-488, (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. ĮV-539 redakcija) (toliau – Aprašas) nurodo tolygios kultūrinės raidos užtikrinimo visoje Lietuvoje tikslą (per kūrybinių raiškų įvairovės skatinimą, vietos identiteto stiprinimą ir bendradarbiavimo skatinimą). Aprašo tikslas suformuluotas atsižvelgiant į regionų kultūros lauko analizes ir Regionų kultūros plėtros 2012–2020 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. ĮV-639, nurodytus tikslus. Pagal Apraše numatytus tikslus Regioninės kultūros tarybos (toliau – RKT) rengė Tolygios kultūrinės raidos įgyvendinimo regione prioritetus, kurie galios iki 2023 m. Projekto 21 straipsnio 1 dalyje apibrėžtas regioninės kultūros politikos tikslas atskirais atvejais yra siauriau suformuluotas nei Apraše, todėl Taryba rekomenduotų šį apibrėžimą sinchronizuoti su jau esančiais regionų kultūros politikos įgyvendinimo tikslais.

Taryba, remdamasi praėjusių metų RKT veiklos koordinavimo patirtimi, nėra tikra, kad RKT šiuo metu yra pasirengusios atlikti visas Projekto 22 straipsnyje minimas funkcijas, pavyzdžiui, atlikti patariamąsias ir ekspertines funkcijas kultūros plėtros regione klausimais (22 straipsnio 1 dalis), analizuoti, teikti išvadas ir pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl regionuose veikiančių kultūros įstaigų poreikio ir veiklos rezultatų, vykdyti tarpsektorinį bendradarbiavimą su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, rinkti ir analizuoti statistinius duomenis ir kitą informaciją, susijusią su kultūra, atlikti kultūros būklės ir procesų stebėseną regione, teikti siūlymus dėl tyrimų poreikio (22 straipsnio 2 dalies 5–7 punktai).

Taryba rekomenduotų peržiūrėti 22 straipsnio 2 dalies 9 punktą. Vadovaujantis Aprašo 64 ir 73.6 punktais, Taryba administruoja RKT veiklą, RKT pirmininkas ne rečiau kaip kartą per metus Tarybai pristato RKT veiklos rezultatus. Esant poreikiui, Taryba informaciją apie RKT veiklą galėtų įtraukti į kasmet rengiamą ir Ministerijai teikiamą veiklos ataskaitą.

Dalis 22 straipsnio punktų dubliuoja Aprašo punktus, todėl Taryba rekomenduotų šio dubliavimo išvengti, o numatytus pokyčius įtvirtinti Aprašo nuostatuose, pavyzdžiui, Projekto 22 straipsnio 2 dalies 1 punktas, 3–5 dalys. Taip pat pastebėtina, kad išvardintuose Projekto punktuose yra netikslių formuluočių. Projekto 22 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad RKT sudaromos 3 metų kadencijai, tačiau, vadovaujantis Aprašu reiktų patikslinti, kad pirmosios RKT kadencija – 4 metai. Projekto 22 straipsnio 4 dalies 3 punkte gyvenamoji vieta siejama su regionu, vadovaujantis Aprašu

– su savivaldybe. Projekto 22 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodyti principai, dėl kurių RKT nario veikla pasibaigia taip pat neatitinka Aprašo nustatytos tvarkos. Pastebėtina ir tai, kad Projekto 22 straipsnio 7 dalyje nurodyta apmokėjimo tvarka RKT nėra taikoma.

Taryba taip pat mano, kad keičiant RKT sudėtį ir į ją įtraukiant kultūros ministro deleguotą narį, kaip tai nurodo Projekto 22 straipsnio 3 dalies 2 punktas, reikėtų pažymėti, kad šis narys neturės balsavimo teisės RKT priimant sprendimus Aprašo nustatyta tvarka.

Administracijos direktorius,
laikinais atliekantis Tarybos pirmininkės funkcijas

Mindaugas Bundza

LR Seimo Kultūros komitetui

LR Kultūros ministerijai

Respublikos Prezidentui

2019 m. rugsėjo 18 d.

DĖL KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Mes, žemiau pasirašę valstybės ir nevyriausybinių kultūros sektoriaus asociacijos, vieningai sutariame dėl būtinybės tobulinti teikiamą Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą.

Įstatymo projekte kalbama apie siekį įtvirtinti „horizontalųjį kultūros teisinio reguliavimo mechanizmą, kuriame teisinėmis priemonėmis bus siekiama įtvirtinti valstybės įsipareigojimus kultūrai“ ir „užtikrintos konstitucinės Lietuvos piliečių teisės į kultūros prieinamumą“, tačiau įstatymo projektas neatsako į klausimą, kaip bus pasiekti šie bei kiti įstatymo projekto 1 straipsnyje suformuluoti tikslai, projektas yra deklaratyvus pobūdžio. Iš esmės šis įstatymo projektas yra dabar galiojančiais įstatymais nustatytų valdžios, valdymo ir savivaldos institucijų (Seimo, Vyriausybės, Kultūros ministerijos, savivaldybių) funkcijų bei kultūros srityje veikinačių viešojo administravimo subjektų (Lietuvos kultūros tarybos, Lietuvos kino centro, Kultūros paveldo departamento ir kt.) funkcijų ir bendro pobūdžio deklaracijų rinkinys.

Lietuvos kultūros politikos strategijoje numatytas tikslas „Stiprinti valstybinio, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą“, tačiau projekte šios nuostatos nėra, pasigendame nevyriausybinių ir valstybinių įstaigų vaidmens. Įstatymo projekte teigiama, kad kultūros tinklą sudaro įstaigos, kurių savininkė yra valstybė, savivaldybės ir kiti paslaugų teikėjai. Tačiau iš numatomo reglamentavimo galima daryti prielaidą, kad valstybės kultūros įstaigų tinkle liks tik nacionalinės įstaigos. Ar tai reiškia, kad kitų ne nacionalinių įstaigų valstybė kaip savininkė atsisakys? Ar įstatymo projekto autoriai išanalizavo, kokį poveikį kultūros ir ne tik laukui turės toks įstaigų sunaikinimas? Iš įstatymo projekto visai neaiški nevyriausybinių organizacijų vieta kultūros politikoje. Kalbama tik apie kažkokį abstraktų jų vaidmenį. Įstatymas nevyriausybiniams kultūros įstaigoms turėtų ne vaidmenį skirti (18str. pavadinimas), bet reglamentuoti jų dalyvavimo įgyvendinant kultūros politiką formas.

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse antruoju prioritetu buvo įvardintas siekis „reformuoti ir demokratizuoti kultūros valdymą, plėtojant kultūros savireguliaciją“, tačiau įstatymo projekte siūloma eiti priešingu keliu: centralizuoti kultūros valdymą kuriant nacionalinius ir regioninius kompetencijų centrus, kurie koordinuos įstaigų veiklą, formuos vieningus paslaugų kriterijus.

Kompetencijų centrų modelis nėra aiškus ir jų veiklos principai negali būti vienodi visoms sritims, nes kas tinkama bibliotekoms, negali veikti teatro ar koncertinių įstaigų srityje. Įstatyme unifikuojant skirtingas kultūros sritis gali būti padaryta žala atskirų sričių plėtrai

taip, kad kas tinka vienai sričiai (muziejai, bibliotekos), netinka scenos menams, muzikai. Tai taikytina nacionalinių kultūros įstaigų ir kompetencijų centrų įstatyme numatomoms funkcijoms.

Įstatymo tiksluose nurodoma, kad jame bus nustatyti kultūros finansavimo principai. Tačiau jokių principų nenustatoma. Tik išvardinami finansavimo šaltiniai, kurie ir šiandien yra. O jų sudarymo ir lėšų paskirstymo tvarką reglamentuoja specialūs įstatymai, kurių šis įstatymas nepakeis.

Atkreipiame dėmesį, kad Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą parengė darbo grupė sudaryta iš Kultūros ministerijos atstovų, be kultūros visuomenės, asociacijų ir nepriklausomų ekspertų dalyvavimo, į pastabas, kurias mūsų organizacijos teikė, nebuvo atsižvelgta atnaujiname projekte.

Šį kreipimąsi pasirašę asociacijos pareiškia, kad įstatymo projektui nepritariame.

Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija

Valstybės teatrų asociacija

Kultūros vadybininkų asociacija

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Lietuvos muzikų sąjunga

Asociacija "Kūrybinės jungtys"

Šiuolaikinio cirko asociacija

Lietuvos muziejų asociacija

Lietuvos meno galerininkų asociacija

Lietuvos kompozitorių sąjunga

Lietuvos grafinio dizaino asociacija

Lietuvos žaidimų kūrėjų asociacija

Šiuolaikinio šokio asociacija

Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno įstaigų asociacija

Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno įstaigų asociacija